

Beyoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi

MAHLAS

İki Aylık Kùltür Edebiyat Dergisi

Sayı 21 / 2022

İMTİYAZ SAHİBİ

Beyoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi
Adına Okul Müdürü
Mahmut Yelek

TETKİK EDEN

Süleyman Ocakçı
Mehmet Salih Özdemir

EDİTÖR

Ömer Faruk Kekilli
Furkan Emre Karabulut

YAZAR-ŞAİR

YÂRE - Mustafa Eray Karabulut
HUMA / RİNDANE - Yusuf Esad Özgüner
BEYEFENDİ - Furkan Emre Karabulut
HAYYAM - Ömer Faruk Kekilli
DERYÛZE - Sümame Balcı
KALIN - Mustafa Yasir Demirkol
SEYYAH - Zekeriyya Esad Gezen
FERZÂNE - Mehmet Akif Baydemir
YAĞMUR - Safi Öztürk

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Editörden

*"Çıkmın Őu savmaadan zâhidân! Cihânı görün!
Nasıl güzel geçiyor âlemin zamânı görün!"*

Mahlas'ın yayın hayatına başlamasının üzerinden yedi yıl geçti. Dergimiz, yedi yıldır birçok öğrencinin ortak neşesi ve umudu, birçok genç yazarın öğretmeni oldu.

Bugün geldiğimiz noktada dergimizin, okulumuzdaki edebiyat ortamının da diyebiliriz, ilk günkü şevk ve heyecandan yoksun olduğunu fark ediyoruz. Alakamızı farklı mecralara yönelttik, farklı idealler edindik, farklı yollarda yürümeye başladık. Artık farklı insanlarız. Bu "farklaşma" elbette ki olağanüstü bir durum değil. Fakat yaşadığımız değişimin can yakıcı bir tarafı olduğu da hakikat.

Her ne olursa olsun geçmişe duyduğumuz özlem, geleceğe dair umutlarımızı sekteye uğratmamalı. Çünkü küçük mutluluklarımız, küçük üzüntülerimiz ve küçük hayallerimiz içinde hayat geçiyor. "Dünya kirletilmez bir inatla dönüyor." Duyarlıklarımız ve önemsiz vedalarımız da buna engel teşkil etmiyor.

*"otların sarardığı yerlerde güneş
kurşunun değdiği tende heves kalmıştır."*

İçerik

Bir Garip Roman - Üçüncü Bölüm	06
Bir Garip Roman - Dördüncü Bölüm	09
Sezai Karakoç	13
Küfür - Şiir	16
Gazeli Koptu Ruhumun	18
Pollyanna - Şiir	25
Kaygı - Şiir	26
Mevsimler Hakkında	28
Benim Adım Kırmızı	32
Kuşları Ürkütmeden	34
Şiir	36
Şiir	38
Mevsim - Şiir	39
Ölümlle Yüzleşmek	40
İlk Korku ve Adalet Sistemine Eleştirel Bir Bakış	41
Beyaz - Şiir	45
Yağmurlu Hava Hikayesi	46
Şiir	49
Kaldırımları Kurt Yemiş - Şiir	50
Yılanların Ömrü Üzerine	52

Çizim: Berkay Alaca

Bir Garip Roman

Üçüncü Bölüm

“Ne karpuz kabuğu gibi,
Ne ışık, ne sis, ne buğu gibi...
İnsan gibi.”

Orhan Veli Kanık

(Hastane odasında... Doktorla Galip karşılıklı oturmuşlar. Perdeler açık, oda aydınlık. Oturdıkları iki koltuğun dışında oda da bir masa, bir sandalye ve bir de dolap var. Her şey sade, görüntü iç açıcı.)

Doktor: Evet Galip Bey, yaşadığınız sıkıntıları sizin ağzınızdan dinlemek isterim. Rica etsem anlatır mısınız?

Galip: Anlatayım anlatmasına da nasıl? Bu söylendiği

gibi kolay mı zannediyorsunuz? Değil, kolay filan değil. O sıkıntılar benden, benim. Sizinle nasıl paylaşırım? Tanımadığım biriyle. Gerçi tanıdıklarımla da... nasıl?

Doktor: Size yardımcı olmam için anlatmanız gerek. Hem sıkıntılarınız da paylaştıkça azalacak, paylaştıkça mutlu olacaksınız. İnanın bana.

Galip: Bu konudaki fikrimi duymak istemezsiniz Doktor Bey. İçimdeki kasveti size de bulaştırmak istemem. Çünkü bu toplantının amacı beni mutlu kılmak, sizi dert sahibi yapmak değil. Fakat... böyle olmaz Doktor Bey. Çünkü nedenini bilmem gerekir.

Doktor: Neyin nedenini bilmeniz gerekiyor Galip Bey?

Galip: Neden mutlu ol-

mam gerekiyor, mutsuz da yaşayamaz mı insan?

Doktor: Mutsuz da yaşar, yaşar yaşamasına da güzel yaşayamaz, hayatından zevk alamaz.

Galip: Özür dilerim Doktor Bey, sizi de istemeden kasvetimin içine doğru çekiyorum, kusura bakmayın ama... kötü yaşasak da olmaz mı, hayattan zevk almamak da olmaz mı?

Doktor: Tabi, öyle de yaşanabilir fakat bu... sizin deyiminizle “kasvetli” bir yaşam olur. Dertler, kederler bir türlü peşinizi bırakmaz.

Galip: Dertler olmadan biz neyiz ki? Dertlerimiz olmasa (şehadet parmağıyla masayı işaret ederek) şuradaki masadan, sandalyeden ne farkımız kalır? Madem dertsiz, tasasız olacaktık; neden meşe ağacı olarak değil de insan olarak yaratılmışız? Neden sincap olarak değil de insan olarak yaratılmışız? Neden sincap değil de insan, neden?

Doktor: Siz de tasasız bir yaşam istemez miydiniz?

Galip: Tabii ki istemezdim.

Doktor: Peki, niçin?

Galip: Az önce anlattım size, yoksa... Yoksa siz de mi anlamayacaksınız beni? Siz, sizler... sincapsınız! Oysa ben insan olmaya çalışıyorum. Bu yüzden mutsuzum, bu yüzden dertliyim, bu yüzden benim deyimimle “kasvetli” bir hayat yaşıyorum.

Doktor: Hiç bu söylediklerinizin sadece bir kuruntudan ibaret olduğunu düşündünüz mü? Yani mutsuz olduğunuz için

mutsuzluğu benimsemiş olabilir misiniz?

Galip: Ne fark eder ki? Hem... konumuzla ne alakası var? Siz beni anlamak istemiyorsunuz Doktor Bey, siz de onlardansınız.

Doktor: Onlar kim Galip Bey?

Galip: Siz: sincaplar!

Doktor: Niçin kafanızda böyle bir ayırım yapıyorsunuz Galip Bey?

Galip: Bunu bulmak sizin işiniz değil mi Doktor Bey? Hadi bulun! Bir işe yarayın! Her şeyi ben söylersem siz ne yapacaksınız?

Doktor: Fakat sizi tedavi edebilmem için sorularıma karşılık vermeniz gerekiyor.

Galip: Aman, geçsenize bu işleri. Kimi kandırıyorsunuz Doktor Bey? Ben sizin bildiğiniz sincaplara benzemem! Bilmediklerinize de benzemem. Ben hiçbir sincaba benzemem! Görüp görebileceğiniz en insan kişiyle konuşuyorsunuz.

Doktor: Peki, öyle olsun Galip Bey. Biz sincap olalım, siz de insan olun. Peki böyle bir ayırımın ne gibi bir faydası var?

Galip: (Doktorun sesini taklit ederek) “Peki öyle olsun Galip Bey” Bu ne böyle, çocuk mu oturuyor karşınızda? Beni bu kadar küçümsemeyin hatta... beni hiç küçümsemeyin. Siz kim oluyorsunuz da... Bir kere insan bile değilsiniz.

Doktor: İnsan olmak sizin için neden bu kadar önemli? İn-

san gibi değil de sincap gibi yaşamının neresi kötü?

Galip: Neresi mi kötü? Hah! Siz nasıl doktorsunuz böyle? Acaba şimdiye dek tek bir kişiyi bile iyileştirebildiniz mi? Hiç sanmıyorum. Bu cahillikle...

Doktor: İleri gitmeye başladınız Galip Bey. Rica etsem şahsımla ilgili görüşlerinizi bir kenara bırakıp sorduğum soruları yanıtlar mısınız? Aksi takdirde ilerleme katedemeyeceğiz.

Galip: Allah Allah, bu ne sinir böyle? Doktor değil misiniz siz? Hiç karşınıza benim gibi biri çıkmadı mı şimdiye dek? Her neyse cevap verip beni de sinirlendirmeyin. Konumuza dönelim. İleri gitmeyelim, ilerleme katedelim! Fakat bir sıkıntımız var ki ben... sorunuzu unuttum, tekrarlırsanız.

Doktor: Niçin insan olmak sizin için bu kadar önemli bir mesele?

Galip: Doktor Bey, siz hiç insan olmaya çalışan bir sincap gördünüz mü? Ya da ne bileyim... yılan olmaya çalışan bir kartal... Görmediniz, göremezsiniz. Çünkü onlar kendi görevlerini yapıyorlar. Kartal, kartal gibi yaşıyor; sincap, sincap gibi. O hâlde ben niçin başka bir şey olmaya çalışacakmışım? Ne diye insanlık görevimi insan gibi yerine getiremeyecekmişim?

Doktor: İnsanın görevi nedir ki Galip Bey?

Galip: İnsanın görevi çile çekmektir, insanın görevi garipliktir. İnsanın görevi sincaplaş-

mamak, sadece insan gibi yaşamaktır!

Doktor: Size göre ben bir sincap mıyım Galip Bey?

Galip: Maalesef Doktor, maalesef.

Doktor: O halde dertsiz olduğumu düşünüyorsunuz.

Galip: (Kafasını öne doğru yavaşça sallayarak) Evet.

Doktor: Korkarım yanılıyorsunuz Galip Bey. Biz insanlar, hepimiz sıkıntılar yaşıyoruz, hepimiz acılar çekiyoruz fakat bir yandan da acılardan, dertlerden kurtulmayı arzuluyoruz. Bu belki size saçma gelebilir ama dertlilik nasıl insancıl bir durumsa dertsizliği düşlemek de o kadar insancıl bir durumdur.

Galip: Korkmanıza gerek yok Doktor Bey, burada yanılan biri varsa o sizsiniz. Fakat gözlerinizde bir ışık görüyorum Doktor Bey, sincaplarda görünmeyen bir ışık, sizi sincaplardan ayıran bir ışık; bir umut ışığı. Her ne kadar doktorluk alanında başarısız da olsanız sizde de biraz gariplik var, sizin de bir yönünüz insanlara benziyor. Siz bir... yarı-sincap-sınız!

Doktor: Sevineyim mi üzüleyim mi bilemedim Galip Bey. Fakat size umut verebildiysem ne mutlu bana. Umarım tüm sıkıntılarınızı de beraberce yenebiliriz.

Galip: Hayır, Doktor Bey, hayır; yine yanılıyorsunuz. Biz garipliği yenmeyeceğiz, gariplik bizi yenecek!

Dördüncü Bölüm

“Ölürken çocuklarımı unuttum.”

Melih Cevdet Anday

Galip rüyasından gözyaşları içinde uyandı. Etrafını iyice süzdü, gözü babasının komodinin üzerindeki fotoğrafına ilişince bakışları sabitlendi. Uzun süre babasının gözlerinin içine baktı. Zihninde bir kelime yankılandı, akli ermeye başladı başlayalı zihninde yankılanmakta ısrar eden o kelime: Neden?

Yerinde duramayacağını, yüreğinden yükselen feryadı kolaylıkla susturamayacağını anladı. Aceleyle kıyafetlerini değiştirip dışarı çıktı.

Sokakların görüntüsüne bakıp dertlendi. Hangimiz daha sefiliz, hangimiz? Mesela... sizin babanız öldü mü hiç? Benimki bir vakit ölmüş. (Fakat kör olmuş değilim.) Hah! Bir-sıfır önde miyim ben şimdi? Öyle oldu sanırım. Benden sefili yokmuş değil

mi? En sefil benmişim değil mi? Hadi, kabul edin!

Ağlasam mı acaba? Sanki ağlasam ne olacak, acılarımı ya da babasızlığımı unutabilecek miyim? Birkaç damla gözyaşından başka elime ne geçecek? Ağlamak herhangi bir şey kazandırmıyor ve geçmiş zaman kederleri her an yüreğimi hırpalamaya devam ediyor. Bu soluk yazgıdan, bu rezil vaziyetten kurtulmak için ne yapmalıyım? Oturup ağlamak fayda getiriyorsa ne yapmalıyım? Biliyorum, yüzleşmem gerek. Geçmişle, acılarla ve babamla. Henüz doğmamış çocuğunu terk eden babamla...

Adımları hızlandı, önce-sindeki serkeşçe tavrı kayboldu. Hareketlerinden anlaşılıyordu ki artık bir hedefi vardı, bir yere yetişmek niyetindeydi. Durağa ulaştı, etraftaki insanları izlemeye başladı. Otobüs gelene kadar kimin hangi otobüse binip nereye gideceği ve hangi mesleği yaptığı konusunda tamamı yanlış

birtakım tahminlerde bulundu. Otobüse bindi. Evet, hesaplaşmalıyım. Sormalıyım ona beni neden yetim bıraktığını, muhakkak sormalıyım. Böyle sessizce çekip gidilir mi? Çocuğunu unuttur mu hiç insan? Peşin peşin söyleyeyim, öyle sorgusuz sualsiz kurtulmak yok! Bugün herkes yaptıklarının hesabını verecek, açık kalan tüm defterler kapanacak! (Umarım.) Otobüste bir tartışma çıktı. Bir adam şoförle kavga ediyordu.

-Abicim, akbilsiz binemezsin diyorum! Neye itiraz ediyorsun acaba?

-Ne olacak sanki alsan? Altmış beşimin üzerindeyim diyorum!

-Olmaz abicim, alamam!

-İnmiyorum!

-Gitmiyorum o zaman ben de!

Otobüs, trafiği durdurmuştu. Korna sesleri gitgide yükseliyordu. Galip çok üzüldü, biraz da sinirlendi. İnsan ne olacak sanki, sonraki otobüse binmeyi denersin. Adamın otobüse binmesine izin versen ne olacak sanki, otobüste bir kişi fazla olsa incilerin dökülmez. Bu kadar insanı bekletmenin ne anlamı var? İşimiz gücümüz var. Daha babamla hesaplaşacağım. Bağırmanın! Kavga etmeyin! Biriniz vazgeçsin, yolumuza devam edelim. Lütfen!..

İkisi de Galip'i duymadı. Çünkü Galip konuşmadı. Otobüse binmeye çalışan yaşlı adam bir süre sonra pes etti, şoföre küfürler savurarak otobüsten indi. Otobüs yoluna devam etti. Şoför,

otobüse akbilsiz binmeye kalkışan adamın hain ve Ermeni olduğunu iddia etti. Kimse bunun nedenini anlayamadı ama birkaç kişi şoför sinirlenmesin diye "haklısın, doğru söylüyorsun" gibi birtakım sözler söylediler. Galip bu birkaç kişiden biri değildi.

Kısa sürede babasının mezarının da bulunduğu mezarlığa ulaştı. Mezarlıkta ölüm sessizliği (Ne kadar tuhaf?) vardı. Ağaçlar, toprak, mezar taşları sanki bir şey anlatmak istiyorlarmış da utanıyorlarmış gibi duruyorlardı. Şüphesiz onlarda da büyük bir hüznün, tarif edilmez bir pişmanlık saklıydı.

Mezarlık bomboştu. Galip birileriyle karşılaşacağını ummuştu bu yüzden biraz şaşırıldı. (Evet, şaşırıldı.) Yine de bu şaşkınlığı üzerinden atıp kararlı adımlarla babasının mezarına doğru yürüdü ama mezarın yerini bulamadı. Kim bilir ne kadar süredir uğramadım buraya. Bu nasıl vefasızlık böyle! Bugün ölüm yıldönümünün üzerinden tam bir ay geçmişti. Ya da... kırk gün de olabilir, emin değilim. Annemin ağladığında kaç damla gözyaşı döktüğünü hatırlasam bunu da hatırlayacağım. Fakat bir türlü olmuyor. Aman, neyse ne! O da ölmeseymiş erkenden. Ben, vefasızsam vefasızım ama bu onu haklı yapmaz.

Uzun süre mezarlıkta arandı durdu fakat babasının mezarını bir türlü bulamadı. Evet... kelimelerin tükendiği yerdeyiz. Şimdi ne olacak? Birine mi

sorsam acaba? Ne diyeceğim ki? "Babamın mezarını bulamadım da..." Karşımdaki ne der bana? Önce ayıplar beni, sonra da... yüzüme tükürür herhalde, belki de okkalı bir tokat yapıştırır suratımın ortasına. Aman, ne yaparsa yapsın, bana ne? "Bana ne"si olur mu hiç bu işin? Adam beni döverse ne yapacağım? Etrafta da kimse yok. Birinden yardım istemem. Birkaç gün kaburgalarım ve eklem yerlerim ağrır, yerimden kalkamam. Markete kim gidecek, yemeği kim yapacak? Aç kalacağım; yavaş yavaş, acı çekerek öleceğim. Hayır, lütfen dövmesin beni, lütfen! O hâlde başka şekilde sormalyım sorumu. Mesela: "Özcan..." Babamın soyadı neydi? Benimle aynı, değil mi? Bana bıraktığı tek mirası nasıl da unuttabildim böyle? Artık vefasızlığım

da -benim gibi- haddini aştı.

"Pardon beyefendi, Özcan Kaygusuz'un mezarı nerede acaba?" Ya "ne bileyim ben" derse, ters bir cevap verirse... Tavrımdan, hareketlerimden rahatsız olursa... Sonra okkalı bir tokat yapıştırırsa suratımın ortasına... Acaba benim gibi mezar yeri soran oluyor mudur? Niye olsun ki? Hem soracağım kişi nasıl bilecek mezarın nerede olduğunu? Öldükten sonra bile kurtaramıyor muyuz yakamızı şu kayıtların elinden? Gizlemeyi başaramıyor muyuz adresimizi? Böyle saçma şey olur mu hiç? Yapmacık tavırlarıyla her karşılaştığımda beni çıldırtmayı başaran, sürekli olmadık sorularıyla midemi bulandıran gereksiz akrabalarımın öldüğümde bile kurtulamayacak mıyım? Mezarımın başına gelip

benim hakkımda konuşacaklar. "Suratsızın biriydi." diyecekler benim için. "Vallahi bir garipti, doğru dürüst konuşmazdı, konuştuğunda da saçmalardı." diyecekler. Hayır, böyle olmaz, buna dayanmamam. Mezarımızın yerini kimse bilmemeli.

Sormayacak mıyım yani mezarın yerini? Hesaplaşamayacak mıyım babamla? Hesaplaşmak için illa yanına mı gitmem gerekiyor? İstedğim yerden hesaplaşırım. Bu şov neden öyleyse, niçin buraya kadar geldim? Film mi çeviriyoruz kardeşim burada, bu ne saçmalık! Her neyse, geri döneyim o halde. Aslında mezarı bulsam iyi olurdu. Hem ne zaman öldüğünü de öğrenmiş olurum. Ne zaman öldüyse öldü, beni ne ilgilendirir? Fakat annemin kaç damla gözyaşı döktüğünü de... Of!

Galip mezarlıktan çıkıp durağa doğru hızlı adımlarla yürümeye başladı. Neden hep böyle oluyor? Kendi kendimi kandırıp duruyorum. Mezarlığa gelirken kendimi nasıl ikna ettiysem mezarlıktan ayrılırken de aynı şevk ve kararlılıkla ikna edebiliyorum. Peki, nihayetinde elime geçen ne? Hiçbir şey. Yanlış anlaşılmasın, illa bir kazancım olsun istemiyorum ancak kalpteki bu burukluk, bu talihsiz sefalet insanı perişan ediyor.

Okuduğum kitaplar da kandırıyor beni, bugün anladım. Hani kendini en iyi aldatabilen, herkesten daha neşeli yaşardı, ne oldu? Kendini aldatmaktan bir

türlü usanmayan ben, mutlu bile olamıyorum. Üstümden şu kara bulutları kaldırayım desem... Üzerimde kara bulut da yok. Kara bulut olsa yağmur yağardı muhakkak. Oysa yağmur filan yağmıyor. Yüreğimin bahçeleri kurumuş, çiçekleri solmuş umut ağaçlarımın.

Galip durağa ulaştığında evinin önünden geçen otobüs de durağa yanaşıyordu. "Ne kadar şanslıyım." diye geçirdi içinden ancak otobüse binemedi. Çünkü şanslı değildi (ya da akbilindeki para bitmişti.) Şoförle kavga etmedi. Çünkü Ermeni değildi. Otobüsten inip yürümeye başladı. Üzerine aniden bir "kasvet" çöktü. Ağlasam mı acaba? Ağlasam ve yüreğime yağmur yağsa... Tekrardan çiçek açsa umut fidanlarım, tekrardan kavuşsa bülbüllerim güllerime, tekrardan... Ağlasam mı acaba? Ağlasam... Ağladı.

BEYEFENDİ

Sezai Karakoç

“Bu dünyada olup bitenlerin
Olup bitmemiş olabilmesi için
Ne yapıyorsun?”

Kendimin bir diriliş eri olduğuma inanıyorum. Onun için pek çok şey söylenebilir. Nitekim kendisi Türk şiirinin en önemli şairlerinden biri olmasının yanında siyasetle münasebeti ve kurduğu derin fikir yapısı ile belki de çağımızın en büyük aydınydı. Ancak biz Üstad'ı, “Diriliş Neslinin Amentüsü” kitabının ilk cümlesiyle tanıtmaya başlamayı uygun görüyoruz. Zira kendisi her şeyden önce Diriliş Cephesi'nde gerçek bir savaşçıydı.

Nüfusta 22 Ocak 1933'te doğduğu yazsa da kendisi mayıs ayında doğduğunu ifade etmiştir. Diyarbakır Ergani doğumlu olan Sezai Karakoç ilkokul eğitimini de burada tamamladı. Ortaokul ve lise eğitimini sırasıyla Maraş Ortaokulunda ve Gaziantep Lisesinde parasız yatılı olarak tamamladı. Babası orta hâlli bir tüccardı. Oğlunun lise eğitiminden sonra ilahiyat fakültesinden mezun olmasını istiyordu. Lise eğitimi boyunca

felsefe dersine ilgi duydu. Zaten katmanlı bir fikir yapısı olması bu ilgisinin en büyük mahsulüydü. Ancak imkânları dâhilinde eğitime devam edebileceği yatılı tek bölüm siyasal bilgiler fakültesi idi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinin Maliye Bölümünden 1955 yılında mezun oldu.

İlerleyen yıllarda maliye müfettişi olarak görev yaptı. Görevi icabı Anadolu'nun farklı bölgelerinde yaşama imkânı bulan Karakoç, son zamanlarda karşılaştığımız aydın profiline aksine halkın gerçeklerinden haberdar bir münevverdi.

Edebiyata ve özellikle şiire gençlik yıllarından itibaren ilgi duyan Sezai Karakoç'un ilk şiiri 1951'de "Hisar" dergisinde yayımlandı. Bu tarihten sonra farklı dergi ve gazetelerde yazan Karakoç, gazete yazılarında İslam toplumlarının çağdaş dünyadaki konumlarını ele aldı. Şiirdeki yeteneği sayesinde dönemin edebiyat akımı “İkinci Yeni”in önde gelen isimlerinden biri olmuştur. Aynı zamanda Necip Fazıl'la arkadaş olan Sezai Karakoç, yıllarca Bü-

yük Doğu dergisinin editörlüğünü yapmış, burada ve başka dergilerde şiirlerini ve düşünce yazılarını yayınlamıştır. Necip Fazıl'la olan ilişkisi onun şiirini de pozitif anlamda etkilemişti. Öyle ki çağdaşı olan farklı düşünceden şairler de İkinci Yeni tarzını çok iyi yansıtmamasının dışında şiirlerindeki mistik havayla farklı bir doku yakaladığını kabul etmişlerdir. Karakoç, ilerleyen süreçte Diriliş dergisini ve yine aynı isimdeki yayınevini kurdu.

Kendisi bir siyaset adamıydı. 1990 yılında kurduğu Diriliş Partisi yedi yıl siyaset sahnesinde boy gösterdi. Partinin kapatılmasının sebebi üst üste iki genel seçime girmemesidir. 2007 yılında Yüce Diriliş Partisi'ni kurdu ve partinin genel başkanlık görevini yürüttü. 2007 yılının nisan ayından ölümüne kadar her cumartesi akşamı, Yüce Diriliş Partisi İstanbul İl Başkanlığında değerlendirme konuşmaları yapmıştır. Bu konuşmalar partinin internet sitesinden canlı olarak yayınlandı. Burada belirtilmesi gereken husus, anlaşılacağı üzere diriliş düşüncesinin partileşmesine rağmen aktif siyasetin dışında değerlendirilmesi gerektiğidir.

Sezai Karakoç'un özellikle diğer İkinci Yeni şairlerden farklı bir ideolojiye sahip olması sebebiyle -bazı kesimlerce sükût suikastına maruz kaldığı da düşünülürse- fikir hayatını yalnız sürdürdüğü söylenebilir. "Seni yok sayacaklar, sen daha çok var olacaksın" dizelerinde de Üstad'ın söylediği gibi senelerce onu ve

eserlerini yok saymaları onu yok etmemiştir. Öyle ki fikirleriyle nesilleri etkilemiştir. Yaktığı diriliş ateşi belki asırlarca bu coğrafyanın çocuklarını aydınlatmaya devam edecektir.

1997 yılında Diriliş Partisi'nin kapanmasıyla birlikte Diriliş dergisi dışında hiçbir yerde yazmayan Karakoç, dünya savaşlarından yenik çıkan İslam dünyasının yeniden dirilişini amaç edindi.

Peki bu diriliş fikri nedir?

Sezai Karakoç bir Diriliş Cephesi bulunduğu ve bu cephe de savaş adamı olmak gerektiği ön kabulüyle fikri kurmaya başlıyor. Ancak hemen sonra bu savaşın maddi bir savaştan önce bir ruh savaşı olduğunu belirtiyor. "Bu bir zihniyet savaşıdır. Karayla akın savaşıdır. Bu bir hayat tarzı, dünya görüşü, yani bir medeniyet savaşıdır." Yani bu topyekün bir yaşayış formudur. Hakikat davasını içselleştirmenin ve hayatını buna göre dizayn etmenin ta kendisidir: "Müslüman, İslam'ı öyle sağ ve diri, canlı yaşa ki, seni öldürmeye gelen sende dirilsin."

Diriliş ülküsünde tasavvur edilen savaşın bir medeniyet savaşı olduğu açıktır. Sözelimi benzer bir medeniyet vurgusunu Kıyamet Aşısı kitabında "Biz"i tanımlarken de görüyoruz: "Biz neyiz? Biz sadece bir ırktan ibaret değiliz. Biz bir medeniyetin milletiyiz. Bu medeniyet, İslam medeniyetidir."

Savaşın ne olduğunu tanımladıktan sonra Diriliş'in ne olduğunu da anlamak gerekir: "Diriliş, ruhun açtığı bu sürekli savaşı

sürdürme ve bu savaştan sürekli olarak başarılı çıkma demektir.”

Dirilişin yapı taşı Allah’a imandır. “Allah’tan korkarım. Sürekli olarak korkarım. Ama aynı zamanda benim tek umut kaynağım da yalnız O’dur. O’ndan korkar, O’na sığınırım.” İman öyle mühimdir ki ses yükselirse ancak onun için yükselmelidir. Bunun dışında dünyada başka hiçbir şey ses yükseltmeye değmez.

“İnkâr tutsaklık, inanç özgürlüktür.” Allah’a inanan insan özgürdür. İnsanın tanrılaştırdığı kimselerden ve şeylerden kişiyi ancak Allah kurtarabilir. Yani insanı ancak Allah özgür kılar.

“İnsan bir taklit eseridir. Bu taklitten Gerçeğe yükselmek, Allah’ı bulmak demektir.”

“Allah’ı kaybetmiş insan, neyi aramaktadır? Allah’ı aramayan insan, neyi bulacaktır?”

Diriliş, hareketi gerektirir. Bu hakikat davasını ve savaşını oturarak kazanmak mümkün değildir. Hareketsiz bir kazanç hayatın olağan akışına da terstir. “Maddi kazanç da, manevi kazanç da ancak emekle elde edilir. Emeksizlik, hareketsizliğe, hareketsizlik de ölüme götürür. Alınteri ise dirilişe.”

Diriliş bir süreçtir. Hak ile batılın kavgasında bir cephede var olmaktır. Bütün olumsuzluğa ve umutsuzluğa rağmen yeniden doğuşun adıdır diriliş. Diriliş eriyse bu kutlu yürüyüşte bir işçidir.

Diriliş eri gücünün yettiğince bilim yolunda ilerlemek borcundadır. Zira bu savaş çoğu zaman ruhun çeşitli enstrümanlara yansmasıyla gözükür. Ancak

onun için insan yapısı davaların peşinden koşmak olanaksızdır. Onun davası hakikat davası, savaşı hakikat savaşıdır. “Gözümde Adam Smith’le Marx aynıdır. İkisi de insan egosunun putunu tarihin içinde heykelleştirmekten, insanlığın sırtına bu ağır putu yüklemekten başka bir şey yapmamıştır.”

Diriliş fikri modern çağa uygun bir Müslüman portresi çizmeyi amaçlar. Bu fikri anlayabilmenin modern çağda ayakta durmaya çalışan biz Müslüman gençler için hayati öneme sahip olduğunu düşünüyoruz. Bu yüzden daha önce Sezai Karakoç’un herhangi bir kitabını okumamış kardeşlerimize “Diriliş Neslinin Amentüsü” kitabıyla başlamalarını ve daha sonra Üstad’ın diğer düşünce kitaplarını da okumalarını tavsiye ediyoruz.

Sezai Karakoç, 16 Kasım 2021 tarihinde yaşlılıktan kaynaklanan hastalıklar sebebiyle İstanbul-Fatih’teki evinde Rahmet-i Rahman’a kavuştu. Arkasında onlarca eser ve ruhlarına dokunduğu nesiller bıraktı. Bize öğrettiği Diriliş ülküsü ise şüphesiz en büyük mirasıydı.

Rabbim bizlere Diriliş Cephesinde bir nefer olabilmeyi nasip etsin.

YÂRE

Küfür

Gözlerimi açtım ve fakat
Siyahın beyaza denk sayıldığı şu günde
Kara kedilerin körlüğünü de göremedim
Kırpışan yıldız gözlerini de
Gücüm yetti
Yarasalâr kadar sövdüm
Koştum kurşunlar yerine
Kör göze bir parmak ile
Korkak benim
Ölüm korkusunu
Damarlarımda hissetmek için
Bileğini kesen, ben değilim
Ben değilim
Piyanist bile olamayışımın suçlusu
Erisin artık parmaklarında
Altı notaya denk bir ritmin coşkusu
Hâlâ yetmeli gücüm
Bir sesi okşamaya parmaklarımla

Onurumu eline al,
Türeyen her sesi nefesinden
Bir rüzgâr kıl ruhuma
Sürükle beni denizlerin suyuna, çamuruna
Denizler esmeyecek artık o ruha
Saçların bir daha yüzümü güldürmeyecek
Bulutlarda akdime denk bir bataklık gördüm
Hastalıklı bakışım yetmedi ululara ulaşmaya
Gök kubbeyi çınlatmaya sesim kalmadı
Hangi toprağı Adem'in karışmadı kanıma
Kim şahit oldu rüyalarım sende başka
Ben ki bir kedinin pençesinde agâh
Agâh efendilerin elinde
Yüreksiz bir yaşayışın oğluyum
Kimdir güneşin oğlu,
Agâh efendiler, sahipleri gök nehirlerin,
Yarasalar kimin,
Kaplumbağa kimi taşır sırtında
Ey, rüyalarımın tek şahidi,
O, sen misin
Sen kimsin

YAĞMUR

Gazeli Koptu Ruhumun

“Nasıl şiddetli bir yağmurdul.. Gözümün değdiği her yerde, su suya eklene eklene çoğaldıkça çoğalıyordu, vadiyi rahat görebilmek için üst kata, balkona çıktım, ırmağı görür görmez anneler geldi aklıma, hemen aradım, çok endişelenmişim, durmadan hem arıyor hem dua ediyordum, durmadan!.. Ulaşamadım!.. İrmak taşmak üzereydi, her şeyi alıp götürüyordu, koca koca tomruklar çer çöp yığını içinde, akıp gidiyordu!.. İrmak taşı, kaçmaya çalışan bir adam vardı, kaçamadı!..

Biri görmüş, annem babam, kardeşim arabalarına sığınmış, kaçıyorlarmış ama sel onları da alıp götürmüştü!.. Bir gün sonra, bulduk arabayı, su onu bir kenara atmış ama içinde kimseyi bırakmamış!.. Denize kadar aradık her yeri, aradılar, bulamadık!.. Denizin üzerindeki tomruklar arasına, denize dalıp çıkan dalgıçlara bakıp durdum günlerce, hep, yok dediler, her yeri aradım,

herkese sordum, yoktan başka yanıt vermediler!..

Günler sonra, eve gittim, bahçenin ortasında unutulmuş gibi duran tek sandalye vardı, ona bıraktım kendimi, yabancı arı yuvası gibiydi başım, cümleler vızıldayıp duruyordu, her kafadan her ekrandan bir ses çıkıyordu, ben, hiç kimıldamadan oturdum, güneş, alnımı yakıyordu, alev alevdi yüzüm!.. Bir adam... ‘Küre ısındıkça felaketler sağımızdan solumuzdan altımızdan üstümüzden daha çok, daha çok gelecek!..’ Bir kadın, gözleri alev alev!.. ‘Vatan hainleri yakıyor bütün ormanları, vatan hainleri!..’ Soğuk bakışlı biri... ‘Nerede bir afet varsa devlet hemen orada!’ ‘Devlet!.. Dev,..’ Sesler!.. İçinde azgın sulara kapıldığım bir arabanın radyosundan geliyor gibiydi!.. Sular, kafamın içindeki uçsuz bucaksız denize akıyordu, o denizde, annem babam kardeşim ve başkaları bata çıka tutunmaya çalışıyorlardı havaya, benim elle-

rim vardı ama tutunacak bir dal bile olamadılar bir cana!.. Ben, eli böğründe biri, öylece kımıldamadan oturuyordum eşliğinde kapının!.. Hava ağır, dağın başı dumanlıydı, üstünde bulutlar kararıyordu, ben bir bulut gibiydim, güneşin kızgın mızrakları bağrıma bağrıma saplanıyordu!.. Ben oturuyordum, kımıldamıyordum, hiç, sesler kesilmiyordu!.. Annemin sesini duydum!..

'Hemen içeri gel, bitanem gel yanıma! Hemen!..' Diğer sesler kesildi, sadece iki kulağımın altında, kalbimin güm güm sesi!.. Sular alıp götürdü, deniz yuttu sandığım annem çağırıyor beni!.. Evdeymiş, beni bekliyormuş, hemen kalktım, içeri girdim, karanlıktı, göz gözü görmüyordu, 'Anne!..' dedim, 'Anne!.. Anne!..' Işığı yaktım, kimsecikler yoktu, içeriye, mutfağa koştum, iki tencere ocakta duruyordu, kapağını açtım, kuru fasulye, diğerinin kapağını açtım, pilav, yenmemiş, 'Hazır olsun, dönünce yeriz.' demişti annem ama hiç yenmemiş!.. Hemen, koştum yatak odasına, orada da yoktu annem!.. Anladım annemin ruhunu, bana sesleniyordu, çocukluğumdaki gibi yanlarında yatmamı istiyordu, yattım, her yanı ağrıyordu, kapadım gözlerimi, hiç açmadım!..

Uyandığım da hava aydınlanmıştı, kalktım, perde açılmış, ses seda yoktu, dışarı çıktım, oturdum kapı eşliğinde, hiç kımıldamadan, bilmiyorum ne kadar oturdum, tepelere bakıp duruyordum, annem 'Hadi bizimle gel

sen de, hep beraber olalım, ayak-kabı almaya sonra gidersin!' dedi, o zaman gelmedim ama şimdi geliyorum anne dedim, kalktım, yürüdüm, yürüdüm, annemin sesi ne taraftan geldiyse yürüdüm o tarafa, gece yürüdüm, gündüz yürüdüm, sesler şekiller gölgeler arasından geçip gidiyordum, yürüye yürüye vardım dağ başını duman almış, her yanı duman sarmış yere!..

Kim yakıyor her yeri, güneş, cehalet, vatan hainleri,.. ya bulutlar, niye bize öfkeli!.. Yine çığlıklar sardı başımı, yine depreşti korkularım, kafasını kafasını vuruyor göğüs kafesime, yüreğim geriliyor, ciğerlerim yangın yeri!.. Hepsi koşuyordu, kimi yangına koşuyor kimi yangından kaçıyor, ellerinde kazma kürek, sopa silah,.. Durdular, bir adamı kuşattılar; vuruyor vuruyorlardı!.. Adam bana benziyordu, herkes her tarafını sarmıştı, her tarafına her tarafına vuruyorlardı, adam bağıriyordu, 'Ben söndürmeye çalışıyordum!' diye inliyordu, inliyordu, onlar vuruyorlardı, adam çok korkmuştu, onlar vuruyorlardı, adamın yüzü kan içindeydi, vuruyorlardı, adam ölüyordu, adam bana benziyordu, caniler de bana benziyordu!..

Kâbus görüyorum sandım, uyanmak istedim, uyanamadım, öyle korkmuştum ki ardıma bakmadan kaçtım kaçtım!.. Kaçıyordum önüme deniz çıktı, atımı sürecektim süremedim, bana benzeyen adamlar yakmıştı atı

mı, yüzümü saklayacaktım annemin göğsüne, saklayamadım, göğsü yoktu annemin, sesi vardı ama sesine de ulaşamıyordum, ne zaman bana seslense, diğer sesler azgın köpekler gibi üstüne atılıyorlardı, boğuşa boğuşa yuvarlanıyorlardı uçurumal.. Gündüzlerin kanlı dişleri gecelerin karanlık gözleri hep peşimdeydi, hep kaçıyordum ama yorgunluk büyüdü yaptılar bana, canı çekildi bacaklarımın, adım atmadım, yığıldım olduğum yere, ardımda bir kaya vardı onun dibine sindim, önümde deniz vardı, serin serin üflüyordu, susamıştım, eğildim içtim suyundan, tuzluydu, yüzüme sürdüm, şıpr şıprırdı, annem ninni söylüyordu, karanlıktı, kapadım gözlerimi, annemin memesini emiyordum yudum yudum... Uyandım, gözlerimi açmadım, emdim yine yudum yudum... Biri dürttü beni, uyandım yine, onları gördüm, tekneye bindiler, uzağa gittiler, orada durdular, bana benzeyen adamı attılar karanlık sulara,

kendileri de atlayıp çıktılar, atlayıp çıktılar ama onu çıkarmadılar, sonra geri döndüler ama o, diplerin karanlığında kaldı.

Beni hep şeytan dürtüyordu, emdiğim de annemin memesi değildi, burnumdan geldi, hemen kaçtım oradan, ardıma bakmadan, bir uçak geçiyordu üstümden, uçak küçüktü, içine sığamayanlar kara sinekler gibi yapışmışlardı altına, tam da göğün ardına yaklaşmışlardı, biri düştü az daha altında kalacaktım, biri daha, biri daha,.. parçalandılar ormandaki kadın gibi, siz görmediniz, içime gömdüm onları!.. Uçak hâlâ oradaydı, çılgık çılgıca dönüp duruyordu, annemin sesini duydum!.. 'Koş oğlum, yetiş bize!..' diye bağıriyordu, kanatlarının altına tutunmuştu, bir elini de bana uzatmıştı ama elini kestiler bileğinden, denize düştü annem, 'Kaç oğlum kaç! Sular yutmasın seni!..' diye bağıriyordu deniz yuttu annemi, sesi de boğuldu, bir daha hiç duyamadım sesini anneciğimin!..

Başka kaçacak yerim kalmamıştı, ormanlara kaçtım... Gece orman çok karanlıktı, çok büyük bir ağacın dibine sindim, ninem yüzüme ılık ılık üflüyordu, gözlerinde yıldızlar parlıyordu ninemin, çok hastaydım, kuş sesi geliyordu dudaklarından, bir dua okuyor bir masal anlatıyordu, pamuk ellerini yüzüme sürüyordu, kapattım gözlerimi, yudum yudum!..

Başıma bir şey düştü, elma sandım, yuvarlanıp kayboldu, göremedim ne olduğunu, dizlerine yaslandığım ağaca bir kuş konmuştu, inceden inceye, bir nağme ile beni uyandırmaya gelmişti, güneş yaprakların arasından süzülüyordu, kırmızı lekeli beyaz bir kelebek, bir ipek yaprağa konmuş güneşleniyordu... Yaprakların arasından gördüm, bir ceylan durmuş bana bakıyordu, yapraklar arasından süzülen güneş gibi ışıldıyordu gözleri, güneşin sıcaklığı ninemin pamuk elleri gibi yanaklarımdaydı... Cennete uyandım sanmıştım... 'Tak!' diye yabancı bir ses düştü, ceylan ürktü, kaçtı, kayboldu... Çok üzüldüm!..

Onun durup bana baktığı ve benden kaçtığı yere bir adam geldi, yanında yakası kırmızı gül desenli beyaz elbiseli bir kadın vardı, oturdular, sonra uzandılar yere, adam onu sevmeye başladı ama kadın onu sevmiyordu, itiyordu ama o sevmek istiyordu, kadın onun yüzünü tırmaladı, o çıkardı bıçağını, sapladı karnının altına kadının, sonra yine sapla-

dı, yine sapladı, kıpkırmızı oldu kadının bembeyaz elbisesi, kadının başını kesti bana benzeyen adam, kollarını, bacaklarını kesti, yan yana dizdi, bana bakınca adam, çok korktum, kaçmaya başladım ceylan gibi, koştum koştum, arkama bakmadan koşa koşa çıktım ormandan, kimse-nin yüzüne bakmadan koştum... Ormanlar denizler hep birbirine benziyordu, başka bir ormana kaçamaz, başka bir denize yaklaşamazdım, kaçtığım her yerde bana benzeyen adamlar vardı, kadınlar vardı bana benzeyen, ben kaçtıkça her yerde karşıma onlar çıkıyordu, hepsi aynı, etrafında hep onlar, ellerinde kazma kürek, taş demir,.. linç edecekler, kaçalım diye bağıra bağıra hep kaçıyoruz, bir adam yüksek bir yere çıkmıştı, bağıriyordu, kum gibi hep aynı adamlar hep aynı kadınlar hep aynı adama bakıyorlardı, adam bağıriyordu, onlar çene kalkık ağız açık ona bakıyorlardı, ayağıma bir şey dokundu, baktım minik bir kedi, eğildim başını sevdim, gözlerini kapayıp uzandı ayağımın dibine, birden gök gümbürtüsü gibi bir ses koptu, kedi paniğe kapıldı, kaçıp bir arabanın altına girdi, araba hareket etti, kara lastik geçti üzerinden, minik başı dövülen adam gibi çırpına çırpına öldü, ben bir şey yapamadım, birkaç baş döndü baktı ona, döndüler yine gök gürültüsüne katıldılar, biri de dönüp bana baktı, o baktığında başım yüreğimde, kan revan kedi gibi çırpınıyordu, adam döndü

yanındakine beni gösterdi, o da bir başkasına, sel gibi çoğalacak, beni kuşatacaklardı, öyle korktum ki kediye de çırpınan başımı da unuttum orada, kaçmaya başladım, kaçtım...

Kaçıyor, kaçıyordum,.. Bizim evi gördüm ama bizim eve benzemiyordu, her yeri yanmış, kapkara kömür gibi olmuştu, camları kırılmış, kapısı yıkılmıştı. Bahçemizde annemin diktiği ne bir sebze kalmıştı ne bir çiçek!.. Babamın hamağı da yanmıştı, başı kopmuş, kara yılanlar gibi sarkıyordu ipleri, içeri girdim, mutfaktaki masa yanmış, ocaktaki tencere yere yuvarlanmıştı, hemen annemin odasına koştum, odada annemin yatağı yoktu, başka yatak serilmişti, onun da yanmıştı her yeri, çok yorgundum, gözlerim kapanıyordu!.. Annemi çağırmak istiyordum ama sesim çıkmıyordu, gözümünden yaşlar aktı, sel oldu, sel aldı hepsini, annemi, babamı, kardeşimi, ben kaldım yalnız!.. Gözlerim kapalı, yapayalnız!..

Uyandığımdan beri, hiç kımıldamadan tavana bakıyordum, kuşlar ötüyordu, uzakta bir yerde bir köpek havlıyordu, ben tavana bakıyordum, ama orada değildi ruhum, gökyüzünde yüzüyor, bulutlar arasında dönüp duruyordu, yükselmek istiyordu ama yıldırımlar kement atıp boynundan yakalıyor, dolandırıp duruyorlardı, gök gürlüyor, bütün bulutlar ağıyordu ruhuma, gök gürültüsüne karışmış sesler duydum, o adamın sesine benzi-

yordu, o ses bana yaklaşıyordu, yüreğim zıpladı yerinden, kalkıp kaçacaktım, sesler kapıyı tutmuştu, öbür odaya kaçtım, orada bir adam vardı, dolabın içinde, korkulu gözlerle bana bakıyordu, bana benziyordu, ben kimseye vurmam ama mecbur kaldım ona vurduğum, o da bana vurmuştu, kızdım, kafasına geçirdim kafamı, cam kırıldı, kan içinde kaldı yüzüm, adamlar içeri girdi, ben kaçamadım!.. Elimi ayağımı bağladılar, bana benziyorlardı, beni yakaladılar, onu aramadılar bile, beni bağladılar, mahzene attılar, her yanıma taş duvar dikmişlerdi, bana bakan her menfezi demir çubuklarla örmüşlerdi!..”

Kapı açıldı... Beyaz önlüklü, ihtiyar bir adam ve üç kadın içeri girdiler, üstüme üstüme geliyorlar!..

“Evladım, niye bizden korkuyorsun, biz doktoruz, sana yardım etmek istiyoruz! Kiminle konuşuyordun, bize anlatsana derdini!.. Bize anlat ki, biz sana yardım edelim!..”

Susuyorum!.. Kadınlar dışarı çıktı, adam bekledi, bekledi... “Benim, senin gibi bir oğlum var!” dedi... O ceylan bakışı kadar yumuşaktı sesi: “Lütfen inan bana oğlum, kimsenin sana ufacık bir zarar vermesine bile müsaade etmem!”

“Beni kurbanlık koyun gibi bağladınız!.. Bir ayağı serbest bırakılmış koyun kadar bile acımadınız bana, iki elimi de iki ayağımı da bağladınız!..”

“Senin iyiliğin için yaptık

bunu, inan!.. Kriz geçiriyordun, kendine de başkalarına da zarar veriyordun; bıraksak kendini de parçalayacaktın!.. Ama şimdi iyi görünüyorsun!”

Kalktı... Üstüme doğru eğildi, meyve kurdu kadar bile kıvrılmadım, omuzlarımdan tutup kaldırdı, yatağa oturttu, ayaklarımı tutup yere sarkıttı... Duvara yaslandım, bağırırsam yin yan yatırarak, bıçak vursa boğazıma, gözlerim bile debelenemeyecekti!.. Çaresiz, yalvaran gözlerle baktım gözlerinin içine!..

Eğildi... Ayaklarımı çözdü!.. Gitti, koltuğa oturdu, bilgisayara baktı, harflere dokundu, dokundu, masasında bir şişe vardı, ondan bir yudum aldı, döndü bana gülümsedi, başka bir şişenin kapağını açtı, getirdi, bana uzattı!.. Susamıştım, aldım hepsini içtim, gözlerimin ta içine bakıyor!.. Dedem kadar yaşlı, dedem gibi iyi birine benziyor. Dedem öldü, ninem öldü, annem

babam öldü; ben ölmedim, beni gömmediler!.. Bu bir melek mi, ben korkmayayım diye mi bana benzeyen adam gibi görünüyor?..

“Ben bana benzeyen adamdan korkuyorum, sen bunu bilmiyor musun!”

“Sen anlatmadın ki nasıl bileyim?”

“Annem, melekler her şeyi bilir diyordu!”

Gülümsedi, nasıl oldu bilmiyorum, beni de bir gülümseme tuttu, karşılıklı gülümseyip duruyorduk, bir şimşek çaktı, yıldırım düştü yüreğime, kara bulutlar sardı başımı, öyle bir yağmur yağmaya başladı ki her şeyi söküp götürüyor!.. Annemi, babamı, kardeşimi de aldı götürüyor yağmur, benim ellerim var, dal gibi duruyor, ayaklarım var kök gibi!.. Kardeşimin çılgınlıkları geliyor kulağıma: “Abi!..” “Abi!..”

Hemen fırladım yerimden, ellerim bağlı, kapıya vurdum kendimi, kırıp geçemedim, ayak-

larımla vurdum, omuzlarımla vurdum, kendimi aldım vurdum kapıya vurdum, vurdum!.. Kırılmadı, açılmadı! Döndüm yaşlı doktora, ona vuracaktım kendimi, birden kapı açıldı, dönemeden yıktılar beni yere, üzerime çullandılar, ayaklarımı bağlayıp bıraktılar!..

Ağladım, bırakın beni ben gitmek istiyorum, diye yalvardım ama hiç kımıldayamadım, bir ayağımı bile boş bırakmadılar, kanım yüreğime akıyor, ciğerlerim tıkanı, boğuluyorum!..

“Niye şeytan görmüş gibi bakıyorsunuz bana?.. Ha ha! Ha ha ha ha!.. Haa!.. Bir şeytanım eksikti, boş kalmış içimi gıdıklıyor şimdi!.. Ha ha! Ha ha ha ha!.. Siz niye gülüyorsunuz, sizin de mi içiniz boş kalmış!..

Siz beni niçin bağladınız, neyimi almak istiyorsunuz, neyim var benim ruhumdan başka?.. Ha!.. Siz benim ruhumu söküp almak istiyorsunuz!.. Yırtık pırtık, üstü başı kararmış kan lekeleriyle dolu ruhumu ne yapacaksınız ki!.. Hem onu nasıl alacaksınız, öyle büyük, öyle ucu bucağı görünmez ve öyle ağır ki!.. Ben taşıyamadım, siz nasıl taşıyacaksınız?..”

Beyaz önlüklü, ihtiyar doktor, yapraksız, kuru ağaç gibi duruyor öyle karşımda, yanındaki genç kızın gözlerinin içine bakıyorum, pembe yanaklarından yaşlar süzülüyor!..

“Sen niye ağlıyorsun, sen benim ruhumu tanıyor muydun?” diye soruyorum, susu-

yor!.. “Senin elin kolun bağlı değil, niye hiç kımıldamıyorsun?.. Niçin kaçmıyorsun?.. Ne olur, sen anneme benziyorsun, ne olur sen çöz ellerimi, kaçalım, kaçalım, yine böyle kuşatırlarsa bizi, sakın teslim olmayalım, yakalım kendimizi çırpına çırpına, yansın ruhumuz, alevlerimiz sarsın âlemleri, küll olalım!..”

Bana benzeyen adamlar kollarımdan tutup kaldırdılar, sürükleye sürükleye götürüyorlar beni, onlara “Bırakın beni!” diyorum “çırpına çırpına yakayım kendimi, kül olayım... Siz de külümü bekleyin, yumurtamı alırsınız!” Kahkahalarla gülüyorlar!.. Ben yine yere düştüm, beni de öyle bir gülme tuttu ki görseydiniz siz de gülmekten katılırdınız ama onun gözlerine değince gözlerim, gazel damarı* koşturdu ruhumun...

(*şah damarı)

KULEBERİ SÜ

Pollyanna

Ah Pollyanna

Kara bulutların gittiği görülmüş mü hiç
Gençlerin yüreği yanarken bir deli ateşle
Rahmet beklerken kocakarılar dedikodu esnasında
Ve yağmur duasına çıkmışken
Cami eşrafı ile sokak çocukları
Gitmenin sırası mı

Sevgili Pollyanna

Fatih Camii'nin ıssız olması
Seni pek ilgilendirmiyor sanırım
Musiki makamlarına da
Meraklı olmadığını zannediyorum
Peki ağlayan çocuklar da mı
Senin dikkatini çekmeye yetmiyor
Özenti şiirler yazmam
Senin için bir anlam ifade etmiyor mu
İtiraf edeyim o hâlde
Her sabah ezan okunurken
Ben en derin uykumdayım
Saba makamı nasıldır bilmem
Üstelik yalancının biriyim
Şimdi beni duyuyor musun Pollyanna
Kara bulutları görüyor musun

Sokak çocuklarını dert edinmiyorum
Cuma namazını aksatmadığım için
Firdevs-i âlâ'da sayıyorum kendimi
Yumruğumu havaya kaldırmaya niyetim yok
Neye heveslensem yarım kalıyor
Arkamdan kimse ağlamıyor ya da
Ayrılık türküsü tutturmuyorlar benim için
Kime öykünsem hikâyesi mutsuz bitiyor
Nereye baksam nereye dönsem kara bulutlar

Yağmur yağıyor
Ağlıyorum Pollyanna
Gözyaşlarımı silemezsin

Kaygı

Yarın yeni bir bekleyişe gebe değilse
Yazı düşlemeye takatim kalmamıştır
Uzundur gidenin gittiği yollar
Uzundur şehrin bittiği yerden başlar
Memleketin ahvali gibidir sevdalar
Sonbahar itekler omuzlardan
Sisli bir Kasım sabahı yine
Yine aynı yerden yola başlamak
Her yeni bir hayata merhaba
Çok aynı içimde hissettiğim ıstırap
Gözümün gördüğü kulağımın duyduğu
Hep aynı hezeyan peşimden sürüklediğim
Hep her sabah

Kavgam kaygımdan doğma bir yük
 Boynumu eğiyor dava denilen dogma
 Yaşadığımdan bir şey anlamıyorum
 Yahut belki ayağa kalkabilmiş değilim
 Değişim bir dönüşümün ihbarını gizliyorsan
 Devrim işte ayak sesleriyle değil ama
 Olabildiğince sinsisi, yaklaşmaktadır
 Neye dönüşüm
 Kim gitmeye hazırlanılan
 Sisli bir sabaha merhaba diyor
 Uykusuz adamlar, bir bölük savaşçı ve bulutlar
 Haykırışlar sürükleniyor gittikleri yere
 Caniler daha vahşi saldırıyor
 Yetişmek istiyorlar o malum trene
 Zaman
 Ritmi hissetmenin diğer bir adıdır
 Bu devirde her şeyin diğer bir adı çıkmıştır
 Ki bir dönek'e dönek demek oldukça yanlıştır
 Sözelimi politik pragmatizm ekrana yeni soluk
 Memlekete saf bir kansızlık katmıştır
 Kimi uykusuzlar geceleri bunları sayıklar
 Gece onlara intihar telkini
 Ve bir aşk şarkısı fısıldamakta
 Zaman hızlanıyor
 Herkes yetişmeye uğraşıyorsa
 İşte ben buyum
 Yetişmeye çalışan yaşamaya alışmadan
 Savaş nerde bilmiyorum
 Kimin piyonu olmuşum
 Gidiyorum zaman nereye sürüklerse
 Meydanda en uykusuz benim
 En korkak benim biliyorum

Haykıracak sözüm kalmadı
 Kimine göre yeni başlıyorum
 Faydasız düşler görüp
 Ölümü hissediyorum
 Günün sonunda deftere yazdığım
 Geldiğim her gittiğim hiç
 Son kez kaygımı ciğerlerime çekiyorum
 İşte son bir çırpınış bu parmaklarım ucunda
 Ne buldum ki sanki ne bekliyorum
 Birkaç damla gözyaşı ve uykusuz bir sabah

Mevsimler Hakkında

Sonbaharın gelmesiyle mevsimler hakkındaki mülahazalarımı tekrar hatırlamam gerektiğini düşündüm. Çünkü her sene tekrarlamazsam bu mühim tespitleri unutabilirim. (Edilgen bir ifade tarzı mı kullansaydım acaba? Unutulabilir gibi bir şeyler) İlk derhatır (berhatır mıydı yoksa? Bu kelimeleri kim musallat ettiyse başımıza Allah onun bin türlü...) etmemiz gereken soru şu: Mevsimleri değiştiren nedir? Şu kuş kadar aklım beni yanıltmıyorsa bu konuyla alakalı, küçük bir kızın hikâyesini dinlemiştim çok uzaklardan göç eden bir turnadan.

Turnalar... Garip kuşlardır. Gerçi kuşların hangisi normal ki... Normal olanı da bilirsiniz zaten, genelde oldukça anormaldir. İnsanlar böyle başı sonu çelişik sözlere hemen aldanırlar. Derin düşünce adamı sanırlar sizi.

Oysa kuşlar öyle mi? Bunun bir tuzak olduğunu daha siz cümlelenizi bitirmeden anlarlar. Hele üveyikler var ya... Neyse... Ne diyorduk? Turnalar... Allı turnalar, telli turnalar... bizim turna nasıl bir turnaydı acaba? Hangisi olursa olsun bir turnaydı işte!.. İnce bacakları vardı, gri tüyleri ve yamuk bir boynu... gagasıysa belli ölçülerde büyütülmüş bir çam iğnesini andırıyordu. Belki de ölçüsüz büyütülmüş bir çam iğnesini andırıyordu. Turnaları ilk gördüğünüzdeki hayal kırıklığını hatırlıyor musunuz? Güzel sesli bir sanatçının resmine bakınca (genelde) bir hayal kırıklığı yaşanır. Ben turnayı ilk gördüğümde böyle bir hisse kapılmıştım. İlk turna görüşüm de bir hikâyedir ya, neyse... Tüm o şarkılar, sazlar, sözler bu çapraşık bacaklı, orantısız kuş için mi demiştim kendi kendime. Üveyikler tur-

nalardan çok daha güzeldir diye düşünmüştüm. Hem tatları da iyiymiş, öyle diyorlar.

İşte bizim bu turna, bir gün insanların ona yüklediği yüklerden yorulmuş, büyük bir evin bahçesindeki iskelenin ucuna konmuş, dinleniyormuş. Yanına kırmızı elbisesiyle (Ne kadar klasik değil mi? Muhtemelen sarı saçlı mavi gözlüdür de. Elbisesinde beyaz benekler, saçlarında da beyaz kurdele...) küçük bir kız gelmiş. Bizim turna bakmış ki zararsız görünüyor, kanatlanmamış. Kaşınmaya devam etmiş. Kız gelip yanına oturmuş, ayaklarını göle uzatmış. “Göle bakıyor gibiydi ama aslında benim yansımamı görmeye çalışıyordu.” diyor bizim turna. Ah bu turnalar... Kız biraz sonra başlamış anlatmaya; “Beni kimse anlamıyor!” demiş -bak bak- “Şu mevsimler benim hislerim için gelip geçiyor diyorum anlatamıyorum, ben üzülünce bulutlar da ağlıyor, gülünce güneş bana eşlik ediyor. Ne zaman sinirlensem bir deli rüzgâr tüm şehri birbirine katıyor.” (Küçük bir kız için ne muntazam(!) cümleler değil mi?) Tabi kıza kimse inanmıyormuş. Bizim turna da inanmamış pek ama yine de laf olsun diye anlatmışmış. Bense inanıp inanmamakta biraz daha temkinliyim. Dünyanın kimin hatırına döndüğü bilinmez sonuçta. Değil mi?

Mevsimler hakkında(ki) mülahazalarımıza dönmeden önce yaşadığım garı anlatsam

iyi olur gibi. Sanatçı toprağa tutulan aynadır dememişler mi? Demişler. Ben de toprağımdan bahsetmesem olur mu? Olmaz. Bu metruk gar sonbaharın -ve her mevsimin- o garip havasını insana iliklerine kadar yaşatır. Ölümler, ayrılıklar ve garip bir uyku hâli... Gazete kaplı pencereleri çok karakteristiktir (ne demekse artık) mesela. Bizim iki arkadaş konuşacak şey bulamayınca kalkar bu gazeteleri okurlar. Yaprakların düşüşleri mesela ağaçtan toprağa... Mevlana'nın “sîne hâhem şerha şerha ez-fırâk” mısraının bir temsili gibi değil midir? Efendim bu benzetme de ne güzel oldu değil mi? Efenim mi demeliydim... Salkım söğüdü'nün mavi gözleri bu mevsimde iyice görünmez olur. Bilirsiniz o hikâyeyi, hani bir çocuk varmış...

Mevsimin insan üzerine etkileri üzerine de konuşmak lazımdır. (gelir) Bizim ikili üzerinde bunu bittecrübe (yarı aydınların bu kelimeleri...) müşahede (Bkz. Bir önceki parantez içi) etmiş ve o zaman bu gözlemimi şöyle kaydetmiş idim:

Tarih: Üveyiklerin atası Üveynik'in ölümünden sonra 3013 yılı, ay ve gün belirsiz. (Muhtemelen bir sonbahar günü) Yer: Terk edilmiş gar (diğer adıyla gâr-ı metruk)

(Not1: Parantez içleri daha sonra eklenmiştir.)

(Not2: Kısa çizgi araları daha sonra eklenmiştir.)

“... Bizim yarı aydın, biraz edip biraz musikişinas beyler de mevsime fazla direnmeden kendilerini teslim etmişlerdi. (Belki de mevsim onlara ayak uyduruyordur; tabi, kim bilebilir ki?) “Ölüm” diyordu birisi -Ne kadar soğuk değil mi?- Oysa mesela vefat öyle mi? Sanki yatağına yatmış da hemen uyuyuvermiş birisini anlatıyor gibidir “vefat” bir de irtihal diyor bazıları. Pek hoşuma gitmez bu ama yine de ölümüne yeğlerim. Mevt de der eskiler, ölene de mevta derlermiş. Mefta mı yoksa? Neyse ne canım... “la meşahate fi'l ıstılah” dememiş mi eskiler? Demiş.-

Ötekisi “Eee!” dedi “Ölüm, ne?”

Bir ölümü diğerinden ayrı kılan nedir biliyor musun? Hiçbir şey. Tüm ölümler aynıdır. Albine'nin ölümüyle sokakta inleyerek geberen bir itin arasında ne fark vardır biliyor musun? Yoktur.

-Fark ettiniz mi kelimeleri? Aynen böyle söyledi, karşısındakini iğrendirmek ister gibi. Bundan zevk ala ala “inlemek, gebermek, it” kelimelerini art arda kullandı. Hele yüzündeki o ifade.

-Çayını yudumlarkenki o kaçamak bakışı.- “Albine yatağında, ya da tabutunda mı demeliyim, yatarken nasıl öldü biliyor muyuz? Hayır mı? Ama ben şundan eminim ki yatağının başında solan gülden hiçbir farkı yoktu onun ölümünün.”

Olmaz olur mu canım, dedi ötekisi. -Devam et der gibi şakıdım bir iki.- Onun için işveli bir hareketle havalanıp biraz ilerdeki bir dala kondum. “Gül yavaş yavaş ölüyor, estetik bir yok oluş onunkisi. Sokaktaki köpeğin ölümü ise bambaşka!”

Ah siz edebiyatçılar yok musunuz siz. Her şeyi nasıl süslersiniz. Oysa o yok oluş dediğin aslında yok oluşa giden yoldan

başka nedir? Hiçbir şey. Yok olmak, ölmek tek bir andır...

Bölünmez, esnetilmez tek bir an...

Aynen öyle. O halde ne farkı olur herhangi iki ölümün. Bir ölümü güzel yapan nedir? Yahut bir diğerini kötü yapan?

Aman be, dedi ötekisi, bırakalım şu bahsi. (Şimdi hatırlıyorum da sıkışınca hep böyle derdi.) Hem, ne çabuk teslim ettin kendini mevsimin havasına!

Teslim olmak mı? Hiç elinden kurtuluyor muyuz sanki?

“Bak” dedi ötekisi “zamanında küçük bir kızın hikâyesini dinlemiştim bir göçmenden...”

(Sanırım kuş beynim beni yanıltıyor. Bilimsel bir gözlem böyle olmamalı.)

(Alıntı bitti.)

O zamanlar bu yarım aydınları dinlemek hayatımdaki tek hareketlilikti. Terk edilmiş bu garı nerden, ne zaman buldular ben bile bilmiyorum ancak ilk geldikleri zamandan beri hemen hemen her hafta gelirlerdi. Ellerinde taşınabilir sandalyeleri, kırmızı termosları, bardakları ve bazı atıştırmalıklar... Bazen kitap getirdikleri de olur, birbir-

lerine bazı pasajlar okurlar. Sa-
nıyorum bundan ayrı bir zevk
duyuyorlar. Şiir okudukları da
olur. Bazen de şarkı söylerlerdi.

Birisi ney çalabiliyor. Pek anlamam ama iyi çaldığına emimim. Zaten bir sanat eserinin kıymetini anlamak için o sanatçıyı anlamak gerekmez. Gerekir mi? Belki gerekebilir. Bilirsiniz bu büyük bir tartışmadır. Yine de biz cahiller gerek olmadığını savunmaya devam edelim. Israr edelim. Başka ne yapabiliriz ki...

Garın rengi kiremit kırmızısıydı. İnsanlar garı terk ettikten sonra demir raylar da bu renge ayak uydurmaya başlamıştı. Tahmin edersiniz ki mevsimler bir durum...

Orhan Pamuk

Benim Adım Kırmızı

ROMAN

Yazarın sonsözü ve sanat-tarih kronolojisiyle

Orhan Pamuk'un şimdiye dek okuduğum kitapları içinde Kara Kitap ve Kar'dan sonra en çok Benim Adım Kırmızı'yı beğendim. Tıpkı diğer Orhan Pamuk kitaplarında olduğu gibi öne çıkan özellik üslup değil, kurguydu ve Benim Adım Kırmızı'yı benim gözümde öne çıkararak da kurgudaki başarısı oldu.

Kitap Osmanlı devrinde bir nakkaşın, başka bir nakkaş tarafından öldürülmesiyle başlıyor ve cinayeti kimin işlediği gizemi, kitabın sonuna kadar bizi peşinden sürüklemeye devam ediyor. Yazar, her bölümde farklı bir karaktere kendini ve yaşadıklarını anlattırarak aslında bizi de gizemleri çözmeye ve katili bulmaya yönlendiriyor. Böylece

kitap, okuru tembellikten uzaklaştırıyor ve kendine daha çok bağlıyor.

Orhan Pamuk'un Beyaz Kale kitabını okumadan önce olayların Osmanlı Dönemi'nde geçmesi beni heyecanlandırmıştı. Böylece kitabı büyük bir merakla okudum ancak romanın geçtiği dönemdeki tarihi atmosferden ziyade hikâyenin tuhaflığı ön plana çıkıyordu. Kitabın geneline bir gariplik ve ironi havası hâkimdi. Kitap, bizi paradoksal bir sarmalın içine sürüklüyordu ve bu sarmalın içinde zaman da mekân da önemini yitiriyordu.

Diğer taraftan Benim Adım Kırmızı'da yazarın dönemi daha çok yansıtmaya çalıştığını görebiliyoruz. Fakat burada da önemli bir sorunla karşı karşıya kalıyoruz. Orhan Pamuk, Osmanlı'ya ve bu devrin insanına bir oryantalist gibi yaklaşıyor. Onları Avrupalı insan nasıl görüyorsa öyle görüyor ve öyle yorumluyor. Hani hiç bilmediğimiz yeni bir nesneyle karşılaştığımızda etrafını çevirip her yerine bakar, şurasını burasını kurcalayarak mahiyetini anlamaya çalışırız ya... İşte öyle. Osmanlı insanı Orhan Pamuk'un elinde tuhaf bir nesne izlenimi veriyor, üzgün ve boynu bükük duruyor.

Osmanlı devrinde geçen romanlardan bahsedildiğinde akla ilk gelen yazarlardan biri şüphesiz İhsan Oktay Anar'dır. Ben de yazarın kitaplarını beğenen bir okur olarak Benim Adım Kırmızı'yı okurken sürekli

bir Pamuk-Anar karşılaştırması yapmaktan kendimi alamadım. Gözüme çarpan ilk durum, tabii ki dil oldu. Pamuk, başarılı bir araştırmacı ve kurgucu olmasına rağmen kullandığı kelimeler ve cümlelerle okuru tarihin derinliklerinde bir seyahate götürmekten uzak. Aksine bu, İhsan Oktay Anar'ın belki de en başarılı olduğu alan. Dikkatimi çeken ikinci nokta ise bir önceki paragrafta da bahsettiğim gibi, Orhan Pamuk'un benim üzerimde kendi tarihindeki insanları değil de başkalarını anlatıyormuş gibi bir izlenim uyandırmasıydı.

Kitapta nakkaşlar arasında Frenk usulü resme özenen ve bu resme şiddetle karşı çıkan nakkaşlarla karşılaşıyoruz. Yazarın Frenk usulüne öykünen nakkaşları içten içe sahiplendiğine şahit oluyoruz. Bununla birlikte Orhan Pamuk'un bu nakkaşlarda kendini gördüğünü düşünüyorum. Kitabı okurken bir yandan da Pamuk'un bir tür vicdan muhasebesine girdiğini tasavvur ediyordum.

Kitapta Frenk usulü resme özenen nakkaşlardan biri ölüyor ve Allah'ın huzuruna çıkıyor. Allah ile nakkaşın arasında geçen konuşma şu şekilde:

"Hayatımın son yirmi yılında Venedik'te gördüğüm kâfir resimlerinden etkilendim. Hatta bir ara kendi resmim onların usulleriyle yapılınsın istedim, ama bundan korktum. Sonra senin kullarını ve âlemdeki gölgen Pa-dışahımızı kâfirlerin usulleriyle

resmettirdim."

O'nun sesini değil, ama bana verdiği cevabı kendi içimde hatırladım.

"Doğu da, Batı da benimdir."

Heyecandan kendimi tutamadım.

"Peki hepsinin, bütün bunların... bu âlemin anlamı ne?"

"Sır" diye içimde işittim. Ya da "Sev" diye. Bu ikisinden de tam emin olamadım ama.

Aslında Frenk usulü ile eski üstatların usulü arasındaki rekabet, gelenek-modernlik çatışmasından başka bir şey değil. Orhan Pamuk da bu kavgada modernlikten yana duruş sergiliyor.

Sözün kısası Benim Adım Kırmızı'da Osmanlı toplumunu Orhan Pamuk'un perspektifinden görme şansına (şans olarak görüyorsanız eğer) sahibiz. Kitap güzel bir kurguyu ve enteresan birçok öyküyü bünyesinde barındırıyor. Kara Kitap'ın aksine anlaşılabilir bir dil ve olaylar zincirine sahip olmasından dolayı Orhan Pamuk okumaya bu kitapla başlanabilir.

BEYEFENDİ

Siz kuşlara hiç taş attınız mı? Seçtiğiniz taşın ebadı, vurmaya hedeflediğiniz kuşunkine nispetle nasıldı? Attığınız taş kuşa isabet etti mi? Kuş için seçtiğiniz taşın orantısızlığı yahut isabet etmeyen atışlarınız karşısında bir büyük tarafından, attığın taş ürküttüğün kuşa değsin, gibi bir telkine muhatap oldunuz mu?

Böyle bir sahnenin yaşanmış olma ihtimali çok düşük olsa gerek. Esasında sözün kullanım alanında kuşlara da yer yok. Şayet bu söz, eski zamanlardan beri var idiyse buradaki mana tercihimizi illa vuracaksak da kuşlara eziyet vermeyelim, ifadesinden yana kullanabiliriz. Ancak bu durum, insanın insan olmadığı yakın zamanlarda peyda olmuşsa; bu takdirde hüsnüniyetimizi kaybetme serbestisine sahibizdir. Zira bu zamanın insanına yaraşan şey kuşu değil taşı düşündürmektir!

Muhtemelen bu söz, taş-kuş orantısızlığından ya da kuşa isabet ettirilememiş taştan dert yanma makamında ifade edilmiştir. Alâ külli hâl karşımızda duran, neticenin “somut olanı” makbuldür diyen modern insandan başkası değil.

Modern insanın ömrü sınırlıdır. Onun geleceğinde “sonu olmayan” bir “son hayat” yoktur. Bu sebepten her ne hesap varsa burada görülmelidir, vakit nakittir. “Başarı” temel hedeftir. Modern insanı yalnızca somut olan tatmin eder. Bunlara aykırı düşün her ne var ise reddedilesidir. Modern insanın kuşlarla alıp veremediğini de bu minvalde okumak gerekir:

Hedefteki kuşun ebadı küçükse onun için büyük boyutta bir taş atmak zaittir. Keza, atacağımız taşın boyutu kuşa münasip olsa da taşı bulup atmakla harcayacağımız vakit, kuşun bize olan getirisinden fazla, olmamalıdır.

Bunların yanında bir diğeri husus da atıcılığımızın iyi olmasıdır. Kuşları vurmaya niyetlendiysek bu eylem yalnızca onları ürkütmele kalmamalıdır ki taş boşa gitmesin.

Evet, modern insanın hâl-i pür-melâli budur. “Somut olmayan getiri, yok mesabesinde.” hükmünü veren kimse, -velev hissetmesin- aslında kıyıda köşeden modernleşmiş ve hayatını mevcut yaşantısıyla sınırlamıştır. Maalesef, bu durum kışoğlunun insaniyetinin zevâli için yeter de artar.

Bu noktada, satırlarca modern insanın insan olmağını eleştiren bize, bize insanıyetten murâdın ne olduğunu sormak serbestisi okuyucudadır elbette.

Bizce insan odur ki ömrünün sınırlı olmadığını farkındadır. O, modernin son gördüğünün kendi gibilerin sonsuz sonunun başlangıcı olduğunu bilir. O, her hesabı burada görmeye çabalamaz, bazılarını sonsuz sona bırakır. Onun pek de somut bir getirisi olmayan, çok daha kıymetli “nakde dönüştürülemez” vakitleri vardır. Onun temel hedefi; bir bitirmeyi ifade eden “başarı” değil, sonsuz sona ermeden bilinemeyecek olan “muvaaffakiyet”tir. [Zira tevfiğin manası; Cenâb-ı Hakk’ın, kulun filini hoşnut ve razı olduğu şeye muvâfık kılmasıdır ki bunu bilmenin ön koşulu terk-i dünya etmektir.] Onun için somut, ni-

hai somuta götürmesi haysiyetiy-le itibar görür.

Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, bizim insanımızın kuşlarla herhangi bir problemi yoktur. Onun taş atmaktaki maksadı, “daıma” kuşları vurmaya yahut ürkütmek değildir. Modern insan sonuç alamayacağı taşı atmaya gereksiz bulurken onun için bazen yalnızca taş atmak gerekir. Zaman olur, onun için taşa ne olduğunun hiçbir önemi yoktur; zira onun taş atması, kuş vurmaktan hayırlıdır. Taşın akıbeti atanca meçhuldür, onun tevekkülü ise “meçhule” değildir.

Ne her netice somut olmak durumunda ne de her somut olan, somut olmakla kalmak zorundadır. Netice, kuşları vurmaktan yahut ürkütmekten ibaret değildir esasında. Kuşları ürkütmeden de netice elde edilebilir bazen, yeter ki taş elde durmasın.

“Hidâyete tâbi olanlara selâm olsun.”

KALIN

(Mef'ûlü mefâilü mefâilü feülün)

Ruhumdaki sevdayla sabah etmedi gönlüm
Gözlerde bu sevdayı ziyan etmedi gönlüm
Gördüm ki şu envaiçeşit revnakı yüzünde
Kördüm gece gizlendi hüznlerle yüzünde
Gül bahçesi çehrende kalan ben olacaktım
Tek gökyüzü gördüm o da yekpare gözünde.
Birden kara efkâr ile kaplandı sabahım
Senden doğacaktır sana saplandı sabahım
Ey sen ki kadim dünyaya en ince hediyeye
Tüm rüzgarı saklar savurur ince eliyle
Senden doğan ay bak yine senden batacağıdır
Gölgeyle sarıp bendimi ancak sana verdim
Elbet ki şu hasretle de giryan olacaktım
Avcumla alıp kalbimi ancak sana verdim

İmrendi görünce yüzün nazlı melekler
Sen gül gelen aydınlığı elbet görecekler
Sanmam ki kemikten ya da ettendi bu eller
Kıskandı bulutlar ve o nefha dolu seller
Gerçek, yanağından da kızıl körpe güzellik
Gerçek, yüreğimden akacaktır şu güzellik
Senden gelecek şavkı gören ağlayacaktır
Senden doğan ay bak yine senden batacağıdır
Avcumla alıp kalbimi ancak sana verdim
Hançer gibi keskin gülüşünden yayılınca
Elbet ki şu hicran ile nalan olacaktım

Mehtap ile yandık ve de hicranla karıştık
Ey gözlerimin nuru ve aydınlığı dilber
Son demde yeminler ile biz bir yakarıştık
Ay parçası çehren bana gül bahçesi dilber
Her gözyaşı senden akacak nur ile vaki
Her yangını ufkun kalacak şem ile baki
Doğmaz dolunay sen gibi olmaz gece enver
Sensin bana rana ve bu çehrense mücevher
Affet bakamam gözleri volkan gibi afet
Afet bana en tatlı zehirden beni affet
Tek bir zülüften yayılırken kara akşam
Tutsam gece yıldızları ruhsarına saçsam
Şimşek gibi düştün gece ey sen ki derinden
Yaktın sararak kalbimi en ince yerinden
Ey sen ki o toprak dolu ekmekle mübarek
En berrak o eller ve aziz, sudan azade
Gül yaprağı gövden ki zarif ince ve ürkek
Şefkat dolu parmakları en kırmızı bade
Haykır gece en son güneşin doğduğunu
Bahset güne açsın iri güller ve çiçekler...
Bir başka bahar nüksediyor şuh gülüşünden
En sancılı kıştan ve de kasvetli şu güzden

Avcumla alıp kalbimi ancak sana verdim
En tatlı üzümünden damıtıp taze şarabı
Elbet ki şu firak ile Hayyam olacaktım

HAYYAM

Sanrılarım, mantığın cenazesinde omuz omuza
Üstüme çullanmış, çehremden sineme koca bir ağı
Kahredici dehşeti leke sürdürdü derin yolumuza
Ufuklarım sisten uykulu, dert otağım darmadağın

Taşırmadı dalgalarda kaybolan mektuplarımın ağırlığı
Uçsuz deryayı, esintiler kaldı tek urganım
Hâlâ genzimdedir külleri, yaktığım hülyalarımın
Âh sesleri kesildi, sahiplendim bu sağırlığı

Yine de gözümden içeri akıyor, göğe saldıklarım
Akşam sokak lambalarıyla hakikatten çaldıklarım
Lâl olsa dilim de, artık bürünse sonsuz sükûtuna
İnceden, dinmeyen bir ümit, gelecek şeb-i yelda

DERYÛZE

Mevsim

Şiirdir bu anlatmalıdır
İçimdeki mart renklerini
Yüreğimin hemen ardında
Filizlenen gül bedenini

Şiirdir bu nakşetmelidir
İçimdeki güz nefesini
Su etsem göz yaşımı sana
Büyüyecek o dikenini

Şiirdir bu aramalıdır
İçimdeki kış cesedini
Yahut tipi bile başlasa
Doğamayacak kardeleni

Şiirdir bu okunmalıdır
Deryada tek kalan limana
Tek devası kavuşmak olan
Yükü ağır yorgun vapura

SEYYAH

Ölümle Yüzleşmek

Ne zaman ölmek, göçüp gitmek, yitmek kavramlarını düşünsem adeta içime soğuk bir ürperti gelir. "Bir insanın ölmesi, yani yaşamını yitirmesi nedir?" sorusu en az ölümü görmek, işitmek kadar acı.

Bir insan yakın hayattan uzak hayata göçünce (hele bir de yakınınızsa) ölüm sizin de içinizi kemiriyor. Hakkında düşünüyor; ölümle düşüyorsunuz varlığınıza, kimliğinize, neliginize.

İnsanoğlu genellikle ölüm hakkında düşünemez, düşünmek istemez çünkü ölümün soğukluğu ve katılığındansa yaşamın sıcaklığı ve yumuşaklığını tercih eder. Ölüm katlanılmaz gelir, insan onu tanıyamaz ve köşe bucak kaçar ondan. Zihninde ölüme değil, acıtmayan düşüncelere yer verir. Ne zaman ölümü bir vesileyle görse ya da duysa onu hiç etkilemez çünkü o henüz ölmemiştir, hatta ölmeyecektir. Hiç ölmeyecekmiş gibi yaşar, ölümü görmezden gelip fâni işlere dalar, onlarla ilgilenir. Adeta ölüme, kendi yokluğuna karşı kulakları sağır, gözleri kördür. Peki, bu kişi gerçekten ölümü tatmayacak mıdır? Eğer tadacaksa bu kaçış niyedir? Sonunu bile bile ölümün üzerini örterek, onu reddederek yaşamak niyedir?

Hâlbuki Müslüman ölümden köşe bucak kaçmaya çalışmaz. Onun dinine ve teslimiye-

tine göre ölümü çokça anmak ve ölümü kulağına küpe, yaşam yoluna yoldaş edinmek gerekir. Zira Müslümanlara göre ölüm eşi benzeri olmayan Sevgili'ye vuslatır. Fâni olandan Bâki olana yolculuk, hayvani ve nebati nefisten kurtulup asıl olan insani nefse ulaşmaktır. Çünkü insan ölümle kendini bulur/bilir, nefsiyle baş başa kalır ve Yüce Rabbine kavuşur.

Zaten yakın hayat bizim için ölüme yüklediğimiz anlam kadardır. Zira yaşamın anlamı ölümü anlamlandırıp ona göre yaşamak değil midir? Ne kadar ölümle yüzleşirsek, hemhâl olursak, onu çokça anarsak (hem yakın hem uzak) hayatımız o kadar anlamlı ve düzenli hâle gelir. Yani yaşamın ve ölümün manasını idrak eder, hayatımızda maneviyat dizgesine sahip oluruz.

Ayrıca hiç ölmeyeceğinizi, ölüm diye bir şeyin olmadığını bir hayal edin. Hayat ne kadar anlamsız gelir değil mi? Sıkıcı, niceliği fazla ama niteliksiz, bomboş bir hayat...

İşte bu yüzden ölüm öncelikle biz Müslümanların en büyük hatırlatıcısı olmalı, bizi terbiye etmeli ki hayatın keyfiyetinin farkına varalım. Bu da bize keyifli yaşamın ve ölümün sırrını versin.

"Ölüyoruz, demek ki yaşanılacak."*

(*İsmet Özel)

FERZÂNE

Bu yazı, bir film eleştirisinden ziyade içerisinde yaşadığımız düzeni merkeze alan bir sistem eleştirisi olacak. Türkçeye İlk Korku olarak çevrilmiş, orijinal ismi Primal Fear olan 1997 yapımı bu film, bazı toplumsal gerçeklerle yüzleşmemizi sağlıyor. Bu bağlamda sosyal bilimlerin alanında ve özellikle de hukuk sahasında kariyer hayali kuran herkesin izlemesi gerektiğini düşünüyorum.

Evela, hukuk nedir? Kişilerin birbirleriyle veya devletle olan ilişkilerini düzenleyen kurallar bütünü. Basmakalıp bir ilk tanım yapmak istersek elbet bu ve benzeri cümleler kuracağız. Gerçek hayatta ise taraflardan birinin kazandığı, diğerinin kaybettiği bir oyun. Hukuk fakültesine ayak basmış çoğu kimse, hayatının geri kalanında “adaletin yılmaz temsilcisi” olacağını

zannediyor. -Bunu kişisel tecrübemden çıkarıyorum.- Ancak hakikat bu kadar apaçık değil. Nitekim filmde başrolümüz bir “suçlu avukatı”. Yani avukatımızın işi senaryolar tasvir etmek.

Burada değinmemiz gereken ilk husus literatürde adil yargılanma hakkı başlığı altında incelenen savunma hakkıdır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde ve Anayasa'nın 36. maddesinde değinilen bu husus, suçlu ne olursa olsun her sanığın en iyi savunmaya ve adil bir yargılama sürecine hakkı olduğu anlamına gelmektedir. Netice itibarıyla “Suçlu kanıtlanana dek herkes masumdur.” hukuk kaidesi kulağa çok hoş gelir. Ancak bir avukatın, suçlu olduğunu bildiği müvekkilini savunması birçoklarınınca etik dışı ve ahlaksızca görülür. Sözünü ettiğimiz meselenin halkta uyan-

dırdığı etkiyi hepimiz düşünerek tartabiliriz. Peki, bu işi meslek olarak edinmiş biri için de ahlaki çıkmazdan söz edilebilir mi? Burada geliştirilen antitezlerin en meşhuru, ahlaki nitelemeyi yapana kendisini sanık sandalyesinde hayal etmesinin istenmesidir. “Suçlu” pozisyonunda kalan kimse için mühim olan, en iyi şekilde savunulmaktır. Eğer ceza alacaksa bunun en alt limite inmesini arzular. Burada ise değişken bir ahlak anlayışı göze çarpıyor.

Filmin konusu medyatik bir cinayet işlenmesi sonucunda, avukat olan başrolümüzün, cinayet davasının en büyük şüphelisini savunmasıdır. Cinayetin “medyatik” olmasının sebebi maktulün nüfuzlu bir başpiskopos oluşudur. Bazı sahnelerde gördüğümüz haberler, bizlere medyanın –şimdilerde buna bir

de sosyal medya eklendi- adeta bir hâkim gibi davrandığını, henüz yargılama başlamadan kesin hükümlerle olaya yaklaştığını gösteriyor. Burada kamu vicdanı denilen hususu es geçmiyorum. Elbette hepimizin içerisinde bir vicdan mahkemesi vardır. Söylemeye çalıştığım şey, hukukun işi olan bazı meselelerde galeyana gelerek fevri hareket etmek, adaleti tesis edeyim derken çok büyük adaletsizliklere sebep olabilir. Şu anda sosyal medya gündemine bir göz atacak olursak, her başlıkta yeni bir mahkeme kurulduğunu göreceğiz. Ya da akşam bültenini takip etmek için kanallarda gezindiğimizde bu nevi birçok konuda peşin hükümle davranıldığını fark edebiliriz. Bu hususta herkesin daha dikkatli davranması, adaletin yönünün şaşmaması açısından önemlidir. Zira her oyun kuralına göre oynanmalı, baskı suretiyle

bir taraf oyuna hükmen mağlup başlatılmamalıdır. Adil olanın arandığı bir ortamda bu gibi manipülatif hareketler, hâkimi yanlış tarafa meylettirebilir.

Tabii ki güdüleme yalnızca doğal toplumsal hareketle yahut medya algısıyla gerçekleşmez. Toplumsal hareket ve medya algısı suni bir şekilde harekete geçirilebileceği gibi “güçlü” kimselerce davanın seyrini etkileyecek başka hamleler de yapılabilir. Nitekim film içerisinde de bu hakikatle birkaç kez karşılaşyoruz. Modern hukuk sistemlerinde üzerinde durulması gereken en önemli mesele eşitliktir. Uluslararası sözleşmelerde “ayrımcılık yasağı” olarak karşılaştığımız eşitlik ilkesi meselesi Türk doktrininde devletin temel unsurları arasında yer alır. Burada incelenmesi gereken alt başlık kanun önünde eşitlik ilkesidir. Zaten tarihsel süreç incelendiğinde eşitlik kavramının gelişimi üç aşamada gerçekleşmiştir: Hukuksal eşitlik, siyasi eşitlik, ekonomik-sosyal eşitlik (imkân ve fırsat eşitliği). Devletin eşitlik meselesine yaklaşımı, “eşitler arasında eşitliğin tesisinin sağlanması” formunda gün yüzüne çıkar. Konu ile ilgili mahkeme kararları incelendiğinde bu ifade kullanılmak suretiyle pozitif ayrımcılık hususuna bir meşruiyet getirilmektedir. Bura-yı kadar herhangi bir sorun yoktur. Ancak adaletsizlik meselesi yalnızca “eşitsizlik” durumların-

da karşımıza çıkmaz. Bir sorunun norm bazında çözülmüş olması, o konuda kanun çıkarılmış olması söz konusu adaletsizliği bertaraf etmez. Nitekim hâlihazırda içerisinde bulunduğumuz adalet sisteminde hantal işleyen mahkeme yapımız, belki de en büyük adaletsizliği teşkil eder.

Şimdi bir durup kendi sosyal hayatlarımıza bakalım. Yukarıda modern devletle birlikte tarihsel gelişimini tamamladığını söylediğimiz eşitlik kavramını hayatımızın hangi alanında gerçekten hissedebiliyoruz. Sondan başlamak gerekirse; yeni doğmuş iki bebek hayal edelim. Birisi İstanbul’un kalburüstü semtlerinden birinde doğmuş, “elit” bir ailenin tek çocuğu, diğeri ise Doğu vilayetlerimizden birinde dünyaya gelmiş, çoban bir ailenin dokuzuncu çocuğu. Şimdi biz bu iki çocuk arasında bir ekonomik ve sosyal eşitlik vardır diyebilir miyiz? Fırsat eşitliği bu işin neresindedir? Siyasal eşitlik dediğimiz husus yalnızca kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesine indirgenmedikçe bu tür bir eşitlikten bahsedilemeyeceği de aşikârdır. Zira bugün aktif siyasetle iştigal eden birçok kimse aslında makamı hak ettiğinden değil, belli bir maddi düzeyin üzerinde olduğundan koltuk işgal etmektedir. En nihayetinde gelişimini diğerlerinden önce tamamladığını söylediğimiz hu-

kuksal eşitliğin de derinlemesine düşünülmediğinde reel olmayan bir ütopyadan ibaret olduğu anlaşılacaktır. Kanun önünde eşitlik yalnızca hukuki metinlerde kalmaktadır. Hâkimler ne kadar adaletli davranmaya çalışsalar bile hukuk sistemi yukarıda, filmde de örneğini gördüğümüz üzere kimi ayak oyunlarıyla bir şekilde en az hasarla oyunu atlatabilmektedir. Yani güçlü olan kanun karşısında da güçlüdür. Adaletten bahsedebilmek için ancak iki tarafın da güçsüz olması yahut güçlülerin güçlerinin eşit olması gerekir. Oysa İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 7. maddesi şöyledir: "Herkes yasa önünde eşittir ve ayırım gözetilmeksizin yasanın korunmasından eşit olarak yararlanma hakkına sahiptir. Herkesin bu Bildirgeye aykırı her türlü ayırım gözetici işleme karşı ve böyle işlemler için yapılacak her türlü kışkırtmaya karşı eşit korunma hakkı vardır." Görüldüğü gibi modern hukuk sistemi bir adaletsizlik olabileceğini görmüş, normatif anlamda da önlem almaya çalışmıştır. Bunun örneklerini yerel yasalarda da görürüz. Ancak iş uygulama safhasına geldiğinde işlerin böyle yürümediği herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir.

Burada şu hususa değinmekte yarar var: Bahsettiğimiz

aksak mekanizma yalnızca Türkiye adalet sistemi için geçerliymiş gibi düşünmek hata olacaktır. Bu anlattığımız husus -kiminde çok kiminde az- çoğulcu demokrasilerin hepsinde karşımıza çıkar. Bu sorun temelde devlet sistemiyle bağlıdır. Eşitsizliğin, her ne kadar modern devletle başlamamış olsa bile, modern devletle sona erdiğini söylemek polyanacılıktan başka bir şey değildir. "Eşitlik vardır" demekle eşitlik sağlanmaz. Zira masallar da yazılıdır. Ancak hakikati anlatmazlar.

YÂRE

Beyaz

Bu gece âsuman bir ay parçası doğurmuş
Kamu rindi hayran kılan, meh-rulardan güzel
Yağmur, suya onun hayaliyle kavuşurmuş
Onun için yazılmış cümle şi'r ü gazel

Ol mah-ru, gökte bir mehd-i serabide yatar
Şeb ta ruz örtermiş zir ü berine sehabı
Aşka nâ-ehil, biz fena ehli her dem nâçar
Pür-hun, pür-gam kalp ile gözleriz o serabı

Pare pare yüreklerde sevdası o nigârın
Dembedem serde hülyası bir mah-ı nihânın
Deva sunar halka, bilmez hâlin bu bimarın
Ser-hoş eder hayali vuslat-ı nagehanın
Rind ser-hoş olur hayaliyle mah-ı pinhanın

Sim u zerden uzak, giyinmiş saf u pak beyaz
Onunla semada dilerim avare pervaz

Yağmurlu Hava Hikayesi

Ben, yağmurlu hava hikâyesinin mahzun kahramanım. Puslu gökyüzünün kasvetli havasından ve izbe sokaklarda yürümenin dayanılmaz sancularından artık usandım. Yağmur yağıyor. Paltomu ıslatan yağmur damlaları, beni ziyadesiyle rahatsız ediyor. Beni kim bu hikâyeye memur etti bilmiyorum fakat bir an evvel başka bir hikâyeye tayinimi istiyorum. Üşüyorum. Bir kahvehaneye girip ısınsam da sonrasında orada kalabilmem mümkün değil. Çünkü bir yağmurlu hava hikâyesi asla kahvehanede nihayet bulmaz. O kahvehaneden çıkmanız ve okurun huzurunu kaçırarak birtakım eylemlerde bulunmanız gerekir. Yağmur yağmaya devam ediyor. Etrafta kahvehane yok.

Sokaklar bomboş. İnsanlar sıcacık evlerinde -muhtemelen- mutlular. Ben mutlu değilim. Evimden uzaktayım. Neden dışarı çıktım? Arkadaşlarımla

buluşmak için. Dışarı çıkmasaydım ne kaybedecektim? Hiçbir şey. Bugün görüştüğüm arkadaşlarım beni gerçekten seviyor mu? Sevdiklerini zannediyordum. Fakat dokuz yıl önce bir yaz günü Muhsin eniştenin -çok iyi bir insandır- kamyonetiyle beni ve ailemi pikniğe götürdüğünü, piknik sırasında ileride salgın hastalıkların yayılacağına dair bir kehanette bulunduğunu anlattığım esnada, birbirlerine bakıp manalı manalı gülümse-diklerini gördüğümde benimle ilgili hislerinin daha farklı olabileceğini düşünmeye başladım. Bir tanesi utanmadan kahkaha attı. Neden güldüğünü sorduğumda Muhsin enişteyi tanımadıklarını söyledi. Muhsin enişteyi tanımıyor olması, Muhsin eniştenin çok iyi bir insan olduğu ve önemli bir kehanette bulunduğu gerçeğini değiştirmiyordu. (Üstelik bizi pikniğe götürmüştü.) Muhsin enişteyi savunmam ge-

rekirdi ama yapamadım. Sohbetin geri kalanında sessiz kaldım ve erkenden yanlarından ayrıldım. Bu yüzden kimse beni evime bırakmak istemedi. Arkadaşlarım beni sevmiyor. Yağmur hâlen yağıyor. Ben hâlen mutsuzum. Hâlen evimden uzaktayım. Neden dışarı çıktım? Üşüyorum. Yürümek zorundayım. Yakınlarda gidebileceğim bir yer bilmiyorum. Etrafta kahvehane yok.

Ara sıra gözlerim kararıyor. Yorgunum. Evime gitmek niyetindeyim fakat bir hikâye kahramanı olduğuma göre eve varmadan önce mutlaka başıma bir şeyler gelecek. Başıma bir şey gelsin istemiyorum. Yanımda bir arkadaşım olsun istiyorum ama ne yazık ki arkadaşım yok. Zengin değilim. Kendi kendime konuşuyorum. Taksiye binseydim ıslanmazdım. Binalar üzerime üzerime geliyorlar. Gelmesinler. Şehir beni de bir kalabalık hâline getirmesin. Yarım saattir yürüyorum. Bir yerde oturup dinlenmek istiyorum. Etrafta kahvehane yok.

Akşam ezanı okunmaya başladı. Ben hâlen evimden uzaktayım. Eskiden olsa annem bana kızardı. Eskiden en azından annemin umurundaydım. Şimdi gökyüzünden benim yüzüme düşen (talihsiz bir durum) yağmur damlaları kadar kıymetim yok. Gözlerim fakir bir insan arıyor. Benim gibi sokakta kalmış birine rastlamak istiyorum. Rastlayamıyorum. Herke-

sin yeri yurdu var, benim yok... Gerçi, kaldırımların da yok. Kaldırımlar ıslak ama yine de kirli. Bu nasıl oluyor, anlamıyorum. Arkadaşlarım bana neden güldüler? Anlamıyorum. Yağmur şiddetini arttırdı. Muhakkak bir yere sığınmam gerekiyor. Etrafta kahvehane yok.

Bir bakkal gözüme ilişti. Hızlıca kapısına vardım, içeri girdim. İçeride bilerek yavaş hareket ediyordum. Kek ve çikolata süt aldım. (Bu tercihlerim bir yağmurlu hava hikâyesi kahramanına -hatta bir hikâye kahramanına- hiç yakışmadı. Özür dilerim.) Bu sırada bir süreliğine buraya sığınabilmek için bakkaldan nasıl izin isteyeceğimi tasarlıyordum. Bakkal "Çabuk olsana kardeşim!" der gibi suratıma baktı. Hâlbuki ben onun kardeşi değilim. Bakkaldan izin istedim ama izin vermedi. "Barınak mı burası kardeşim?" dedi. Konuşması rahatsız ediciydi. Burası barınak değildi ve konumuzun barınakla bir ilgisi yoktu. Ben onun kardeşi değilim. (Artık buna eminim.) Bir yerde barınmak istemiyordum. Sığınak demeliydi. (Belki de yanlış biliyordumdur.) Bir yere sığınmak istiyorum. Etrafta kahvehane yok.

Bakkaldan çıktım. İzbe olduğu hepimiz tarafından malum olan sokağın ortasında bir köpek vardı. Köpeklerden korkuyordum bu yüzden yolumu değiştirecektim. Köpek ayağa

kalkıp havladı. Korktum. Koşmaya başladım. Köpek de arkamdan koşuyordu. (Barınak daha çok köpeklerin kaldığı yerler için kullanılan bir kelimeydi sanırım.) Beni takip ediyordu. Hayvansever bir insan olarak köpeğin hâline acımam gerekirdi. Köpeğin hâline acıdım. Islanıyordu. Ben de ıslanıyorum. Bakkal onu da benim gibi dükkândan kovmuş olabilirdi. (Zira orası bir barınak değil.) Köpek de sığınacak bir yer arıyordu. Onu sığınacak bir yere götüremem. Etrafta kahvehane yok.

Köpeği atlatmayı başardım. Nefes nefese kaldım. Yağmur iyice şiddetlendi. Israrla etrafta kahvehane arıyorum.

(Sait Faik burada olsa muhtemelen benimle gurur duyardı fakat burada değil.) Elimdeki poşet, su içinde kaldı. Eve gidip çay içmek istiyorum. (Çikolatalı sütü ne yapacağım?) Sırılsıklam oldum. Eve daha çok var. Yorgunum. Bakkaldan kovuldum. Arkadaşlarım beni sevmiyor. Köpekle çok fazla ortak noktamız var. Ayakkabılarım su geçiriyor. Çoraplarım ıslandı. Hasta olacağım. Çay içmek istiyorum. Etrafta kahvehane yok.

BEYEFENDİ

Sükûtu insanların bakışlarında fark ettiğim zaman
Elim ile silkeyim onları, düşsün kokuşmuş küfler
Firâkı, seneleri sindirip uzattığında zaman
Ecel eşikte dikilir de enseme üfler

Renkleri yalancı çiçekleri koklarım uzunca
Veraset emelleri, efendilerin gözlerini boyar
Anlar azığının yokluğunu, dünya sazının teli kopunca
Karga misali suiamelleri gözlerini oyar

Tepeden gelen çığlık dingindir, vakur çisenti kadar
İpince bu yolda yürürken çarıklarım aşındı
Mesirime başlamamışım hâlbuki ruhum bir ağırlığı tadar
Geriye baktıransa beni belki de hayali gözyaşındı

Erken mefhumu, yitirdi manasını gözümde
Lazım olan, her şeyi unutup zarardan dönmem
İncileri dağıtsan da fayda yok, benim sancım özümde
Refahıma kavuşturacak yegâne şeyse ölmeden ölmem...

DERYÜZE

Kaldırımları Kurt Yemiş

Kaldırımları kurt yemiş
Bizi daha iyi görebilen
Bizi daha iyi yiyebilen bir kurt
Bizi bizden daha iyi yemeyi başaran
Bu kurdun dişleri
Rayları kesmeye yetmemiş de
Bir sülük eritivermiş

Benim sorunum değil
Gözümdeki mertek
Çirkinliğimin suçlusuz -bilmiyorum-
Kaşlarım mı, aynalar mı
Yoksa uğurunda kendi çöküşümü yazdığım
Ayakkabılarımın küflü bağcıkları mı

Sahi neydi koşmamı sağlayan o gürültü
Çöküşümden kaçırın
Gürültüdür, beni bataklığımıza yuvarlayan
Akdin bataklıklardan içredir
Ancak çöküşlerle mümkündür
Çamurdan Arınış

Sıradanlığıdır öfkenin kasti
Zavallılığı keşfediştedir ateş
Metronun rayları arasına sıkışmış
Onlarca izmarit
Hayata bir nefeslik yön vermiş
Otobüs durakları
Şiirlerde ne söylenmeyeceğini söyleyen
Elektrik direkleri
Teflon, sucuk, Whatsapp
Ve priz mesela
Peki bunca yalandan sonra
Kimin eli uzanacak suya

Yüzüm de en az çarşafım kadar
Buruştı artık
Bozuk paraların hakkı yok
Ellerime dokunmaya
Temmuz akşamlarının da
Şimdi ufalmaktayım sadece
Ufalmaktayım, ayakları yere basanların
Ellerinde ve gözünde

Nefesin yok
Mahrumum kanatlarımı taşıyan rüzgârdan
Gücüm yetmiyor artık
Ağaçlar dikmeye toprağına
Süzülecek tüylerim de kalmazsa
Şimdi ne sen ne ben
Ne akşamlar ne bakmaklar
Elimden kimse tutamaz

Yılanların Ömrü Üzerine

Bilmem yılanların ömrü ne kadardır? Muhtemeldir ki bu husus, bu satırları okuyan sizlerce de meçhul. Aslına bakılırsa bizleri çok da ilgilendiren bir husus değil bu zira yazımızın yılanların ömrüyle doğrudan bağı yok. Konumuz daha çok, “bin yıl yaşasın” diye niyaz ettiğimiz bize dokunmayan yılanlarla ilgili.

Standart bir yılanı diğer yılandan ayırt eden hususiyet, o yılanla olan bağımız olabilir mi? “Kötü” bir yılanın bize dokunmuyor olması, bin yıl yaşamasını istememizi hak edecek kadar büyük bir iş mi? Mesela bazı yılanlar bize de dokunsa fena mı olurdu? Bazı “kötü” yılanlara bize dokunmaması şartıyla uzun ömür istemektense o yılanı kötülükten alıkoysak daha övülesi bir iş eylemiş olmaz mıydık? Son bir soru olarak yılanın uzun ömürlü olması, onun için gerçek bir ödül müdür?

Yılanlar âleminin kötüye gitmesinin bir sebebi yahut tersinden alırsak yılanlar âlemindeki kötüye gidişin bir sonucu olan bu sözü, yukarıdaki sorular doğrultusunda tekrar düşünmek isabetli

olsa gerek; en azından bu yazıyla hedeflenen bu.

Diğer türlerin fertlerinde olduğu gibi, yılanlar da pek tabii birbirlerinden üstün olabilir. Dostluk bağımızın daha kuvvetli olduğu, daha fazla muhabbet duyduğumuz “iyi” yılanlar vardır elbet ve bu, onları diğerlerinden farklı kılar. Ancak bu yılanın diğerlerinden üstün olması, yalnızca bize dokunmamasına mı bağlıdır? Bir başka açıdan bakarsak bize dokunan yılan, diğerlerine olan üstünlüğünü kaybeder mi?

Bu soruya vereceğimiz cevaba yılanları ikiye ayırarak başlayabiliriz: Her yılan kötü olacak diye bir gereklilik yok sonuçta, iyi yılanlar da vardır muhakkak. Bu takdirde, bize dokunduğunda bir kötülük getirecek kötü yılanlardan kaçınmamız, kaçınılmaz olabilir. Peki ama iyi olan yılanlar... Onlar dokunduğunda da bize bir kötülük ilişecek midir? Buna evet demek pek mümkün olmayabilir, zira yılanların birbirleri üzerine birtakım hakları vardır: merhabalaşırlar, birbirlerine ziyaret ve davette bulunurlar, birisi nasihat istediğinde

öteki ona nasihatte bulunur vesaire... Bu nasihatleşme, iyi yılanların bize dokunmaktan menedilmesini yanlış kılar. Çünkü nasihat istendiği vakit nasihatte bulunma gerekliliği, içerisinde nasihat istemenin gerekliliğini de barındırır niteliktedir. Zira kemâlin sonu olmadığı gibi, bu kemâle yalnız erişmek de hayli zordur.

Uzun ömür dilemenin gerçekten ödül olup olmaması bir yana, kötü yılanın bize dokunmakla “ödül” olarak görülen bu niyaza mazhar olmasına gelince... Temel soru şudur: Bize dokunmayan kötülük, kötülük değil midir? Adı üstünde kötülük, diyeceğimize göre bunu iyilik olarak görmek pek de mümkün olmasa gerek. O hâlde, kötü için iyilik olarak “görünen” “uzun ömür dilemek” ne demek?

“Bu yılanın yaptığı kötülükler beni ırgalamaz, bana dokunmadığı sürece yılan, kötülüklerine devam etsin.” manası akla ilk gelendir. Kimse, kötüyü eylenin ömrünün uzun olmasının, kötüyü eyleyen için bir kötülük (şer) olacağını göz önünde bulundurmaz; buna dayanarak da kendisine kötülük iliştiirmedeğinden o yılanı “iyi” (hayır) duacı olur. Peki; bu yılanın bize yaptığı ihsana(!) mukabil, illa ki ihsanda bulunacaksak, onu kötülükten alıkoyarak da yapamaz mıyız?

Esasında kişiye gereken bunu yapmaktır. Bir kötü yılan varsa bir şekilde onu kötülükten alıkoyacak bir iyi yılan da gerekir. Kötü yilandan uzak durmak, kötülüğü ortadan kaldırmaz; yalnızca bize ilişmemesini sağlar. Bu da yılanlar arasındaki bozuluşun baş-

langıcıdır. Belki de baştan beri ele aldığımız söz, bu başlangıcın sonucu olsa gerektir.

Sorularımızı, öyle ya da böyle, büyük ölçüde yanıtladığımız göre sıra son sorudadır: Ömrün kayıtsız şartsız uzun olmasını dilemek, bir “iyi dilek” midir?

Bu dilek, herkesçe aynı sonucu vermemektedir. Sözü söyleyen, “kötü yılan” için bu dilekte bulunuyor ve her ne kadar bunu bir “iyi dilek” olarak düşünüyorsa da yanılmaktadır, bu, kötü yılan için kötü bir dilektir. Zira kötü yılanın kötülüğü üzere devam ettiği sürece ömrünün uzun olması, yalnızca kötülüğünün daha fazla olması demektir ki bu açık bir felakettir. Bu takdirde onun için yapılacak asıl iyilik, onu kötülükten menetmektir. Bu mümkün olmuyorsa onun için uzun ömür dilemeyip insanlara kötülükte bulunmaktan uzak durmasını niyaz etmek, bir alternatiftir.

İyi yılan içinse durum tam tersidir; onun iyilik üzere devam ettiği sürece ömrünün uzun olması, iyiliğinin daha fazla olması demektir, bu da başlı başına saadettir.

Yazının sonuna gelmemize karşın bazı hususlar hâlâ kapalıysa yılan kelimelerini insan kelimesiyle değiştirip yazıyı baştan okuyalım. Ve şunu da ekleyelim: Uzun yaşayan yılan, “iyi olması şartıyla” hayırlıdır.

“Hidâyete tâbi olanlara selâm olsun.”

KALIN

dergimahlas@gmail.com